

วารสาร

สังคมพัฒนศาสตร์

Journal of Social Science Development

P-ISSN: 2774-0412

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567)

E-ISSN:

Vol.7 No.1 (January - June 2024)

🌀 วัตถุประสงค์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer - reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

🌀 เจ้าของ

วัดสนธิ์(นาสน)

89 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร.075-340-043 โทรสาร. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

🌀 ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๐๑ บรรณาธิการบริหาร

นายอนุชิต ปราบพาล

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๐๒ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๐๓ กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ,รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิริธรรมภาณี,รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

พระสาโรจน์ ธมมสโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิศร ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.ประนอม การชนะนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร.อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร.สุชาติพงษ์ ทรงทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2

พ.ต.อ.พิพากษ์ เกียรติภูมิเลิศ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระไกรสร ปิยสีโล (ต้นทัพไทย)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระดิศรณ์ อีระปัญโญ (สิงห์เพียง)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระเกียรติศักดิ์ กิตติสกุโก (ข้าเกลี้ยง)

วัดศาลาไม้ชัย

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายศักดิ์ดา หารเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายอภิรักษ์ คำหารพล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวจรรยาพร เหมรังษี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ออกแบบปก

นายวินัย อีระพิบูลย์วัฒนา

๑ จัดรูปเล่ม

พระบุญญฤทธิ์ ภาทพจารี (ชราศรี)

วัดสนธิ์(นาสน)

🌀 โรงพิมพ์

หจก.กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

Tel. 075-466-031 Fax. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2567 เล่มนี้เป็นปีที่ 7 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index -TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมพัฒนา ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

นายอนุชิต ปราบพาล

บรรณาธิการวารสารสังคมพัฒนา

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
ยืมชานา : แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำน้าบ้านป่าไหม้ ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	1
YIMCHOWNA: GUIDELINES TO PROMOTE RICEBERRY PRODUCTION, A CASE STUDY OF BAN PA MAI FARMING COMMUNITY ENTERPRISE GROUP, THA NGIO SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
กนกวรรณ รัตนพล, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, เดโช แชน้ำแก้ว, พระมหา จรูญศักดิ์ ชูวงศ์, พระครูปลัด สาโรจน์ แซ่อู๋, เจียร ชูหนู, ปุญญาดา จงละเอียด, อนุชิต ปราบพาล, เสรี ปานทน, จริญญา ศรีสุข, เนติลักษณ์ สุทธิรักษ์	
บอกแดดเดียว: วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	13
ONE-SUN-DRIED MULLET: METHODS FOR MAKING ONE-SUN-DRIED MULLET TO PROMOTE CAREER IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN LAEM TALUMPHUK COMMUNITY, VILLAGE NO. 2, LAEM TALUMPHUK SUB-DISTRICT, PAK PHANANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
นฤมล แป้นเกลี้ยง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, พระมหา จรูญศักดิ์ ชูวงศ์, พระครูปลัด สาโรจน์ แซ่อู๋, ศักดิ์ดา ทารเทศ, ชวนะ ทองนุ่น, เสรี ปานทน, จริญญา ศรีสุข, เนติลักษณ์ สุทธิรักษ์	
การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพเยี่ยงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช	26
GROUP MANAGEMENT UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF TAMARIND WOOD CUTTING BOARD OCCUPATION GROUP IN BAN CHANG HUN COMMUNITY, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
กาญจน์ พจนารีย์, ปรีศนา ลิขิวัฒน์, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, จรวยพร เหมรังษี, วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล, อีร์วัฒน์ ทองบุญชู, ปุญญาดา จงละเอียด, ศักดิ์ดา ทารเทศ, ทิพย์วรรณ จันทรา, เสรี ปานทน, สุชาติ มลันต์, นรากร ทองแท้	
กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวัง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	37
THE PROCESS FOR BUILDING A LEARNING NETWORK IN A COMMUNITY: A CASA STUDY OF THE KHIRIWONG HERBAL HOUSE GROUP IN KAMLON SUB-DISTRICT, LAN SAKA DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
ณัฐภัทร ธานินพงศ์1, อนุชา รักมั่นคง, เพ็ญภา งามอมเกิด, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, พระครูนิธิตรรณบัณฑิต (สุริยา คงคาไหว), ชวนะ ทองนุ่น, เจียร ชูหนู, ทิพย์วรรณ จันทรา, พิระศิลป์ บุญทอง, พระณัฐพงษ์ ไกรเทพ, ศุภฤกษ์ ช่อคง, สุชาติ มลันต์	

กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอฟรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 46

THE PROCESS OF CREATING A LEARNING NETWORK IN THE COMMUNITY CASE STUDY: A GROUP OF FARMERS SELLING A LARGE PLOT OF LAND AT BAN PON, INKHIRI SUBDISTRICT PHROM KHIRI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เผด็จชัย เหมรัตน์นนท์, เอกอรุณ ยอดสุวรรณ, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, จรวยพร เหมรังษี, วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล, พระณัฐพงษ์ จันทร์โร, พระครูนิติธรรมบัณฑิต (สุริยา คงคาไหว), ศักดิ์ดา ทารเทศ, ทิพย์วรรณ จันทรา, พิระศิลป์ บุญทอง, เมธาวรินทร์ จำนงค์ธรรม, สุชาติ มลันต์

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

54

ยิมชอว์นา : แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่
กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนาบ้านป่าไหม้ ตำบลท่าจี้
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*

YIMCHOWNA: GUIDELINES TO PROMOTE RICEBERRY PRODUCTION,
A CASE STUDY OF BAN PA MAI FARMING COMMUNITY ENTERPRISE GROUP,
THA NGIO SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

กนกวรรณ รัตนพล¹, จิตติมา ดำรงวัฒนะ¹, อุดมศักดิ์ เตโชชัย¹, เตโช แชน้ำแก้ว¹, พระมหา จรูญศักดิ์ ชูวงศ์²,
พระครูปลัด สารโจน์ แซ่อู², เจียร ชูหนู², ปุญญาดา จงละเอียต², อนุชิต พรบพาล^{2*}, เสรี ปานพน², จรรย์ ศรีสุข³, เนติลักษณ์ สุทธิรักษ์³
Kanokwan Rattanapol¹, Jittima Damrongwattana¹, Udomsak Dechochai¹, Daycho Khaenamkhaew¹, Phramaha Charoonsak Chooyong²,
Phrakrupalad Sarote Saeou², Chian Chunu², Punyada Chongla-ia², Anuchid Prabpar^{2*}, Seree Phanton², Jaran Sresuk³, Netilux Sutthirak³

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช¹

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand²

นักวิชาการอิสระ³

Independent Academic, Thailand³

*Corresponding author E-mail: anuchid.prab@mcs.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนา 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ ตำบลท่าจี้ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม โดยเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ จำนวน 18 คน ผู้สนับสนุน และส่งเสริมการทำนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) การผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ ประกอบด้วย 1.1) การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าว 1.2) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว 1.3) การปลูกข้าว แบ่งเป็น 2 แบบ 1.4) การดูแลรักษา ต้องคอยบำรุงต้นข้าวด้วยปุ๋ยตามช่วงอายุของการเติบโต 1.5) การเก็บเกี่ยว นับจากวันที่ปลูกประมาณ 120 - 130 วัน การเก็บเกี่ยวแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้แรงงานคน และเครื่องจักร 2) สภาพปัญหาการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ ประกอบด้วย 2.1) ปัญหาด้านเงินทุน 2.2) ปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำท่วมในช่วงหน้าฝน เนื่องจากเป็นที่รับน้ำ 2.3) ปัญหาด้านการตลาด กลุ่มผู้บริโภคเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ไม่สามารถขยายตลาดได้มากนัก 3) แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบ้านป่าไหม้ ประกอบด้วย 3.1) การส่งเสริมเครือข่ายองค์กรชุมชน 3.2) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3.3) การส่งเสริมด้านการตลาด

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริม, การผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, เครือข่ายองค์กรชุมชน

Abstract

The objectives of this research aimed to 1) Study the Riceberry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group; 2) Study the problems of Rice berry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group; 3) Study the guidelines to promote Riceberry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group of Tha Ngio Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. This research had used qualitative research method. The research tools were in-depth interviews and group discussions. The sample was from purposive sampling. Key informants consisted of the members of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group with a total of 18 persons, and the supporters and promoters of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group with a total of four persons. The data was analyzed using content analysis and summarization. The research found that 1) Riceberry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group consisted of 1.1) Soil preparation for rice planting; 1.2) Rice seed preparation; 1.3) Rice planting was divided into two types; 1.4) Maintenance, the rice plants must have been nourished with fertilizer according to the growing age; 1.5) Harvesting from the date of planting about 120 - 130 days, the harvest was divided into two types: manual labor and machinery. 2. The Problems of Rice berry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group consisted of 2.1) Funding problems; 2.2) Environmental problems from flooding during the rainy season because the area was a basin; 2.3) Marketing problems, the consumer group was only a small group, making it unable to expand the market much. 3. Guidelines to promote Riceberry production of Ban Pa Mai Farming Community Enterprise Group consisted of 3.1) Promoting the network of community organizations; 3.2) Promoting learning exchange activities; 3.3) Promoting the aspect of marketing.

Keyword: Promotion Guidelines, Riceberry Production, Community Enterprise Groups, Community Organization Networks

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย โดยเป็นกลไกในการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระจายความมั่งคั่งสู่ชุมชนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะในด้านการขจัดความยากจน การส่งเสริมการจ้างงาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ วิสาหกิจชุมชนยังเป็นช่องทางในการนำเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนและตลาด โดยการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2565)

ข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นพันธุ์ข้าวที่ได้จากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างข้าวเจ้าหอมนิลกับข้าวขาวดอกมะลิ 105 ลักษณะเป็นสีม่วงแดงแบบลูกเบอร์รี่ที่สุกแล้ว รูปร่างเมล็ดเรียวยาว เมื่อบริโภคเป็นข้าวเจ้าจะมีลักษณะเป็นสีม่วงเข้ม มีความนุ่มนวลแต่ยืดหยุ่น รสชาติอมหวาน มีกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์ ข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นพันธุ์ข้าวกล้องที่มีคุณประโยชน์มากที่สุด โดยเป็นพันธุ์ข้าวกล้องล่าสุดที่ถูกพัฒนาสายพันธุ์ของคณะวิจัยพันธุ์ข้าว จนเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก โดยมีคุณค่าทางอาหารมากมาย ทั้งช่วยในเรื่องของการลดน้ำหนัก เบาหวาน และต้านอนุมูลอิสระ สำหรับในเรื่องของรสชาติ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นข้าวที่มีสีม่วง คล้ายกับสีของข้าวเหนียวดำ แต่จะร่วนกว่า มีความหอม

อร่อย คล้ายข้าวขาว รับประทานง่ายกว่าข้าวกล้องทั่วไป ข้าวเปลือกไรซ์เบอร์รี่ 1 ตัน สามารถสีได้ข้าวสารประมาณ 600 - 700 กิโลกรัมขายได้กิโลกรัมละ 60 - 100 บาท แล้วแต่การบรรจุ และตราสินค้า จึงถือว่าเป็นข้าวที่มีราคาสูง และมีอนาคตอีกไกล (อุบลรัตน์ ชมเสียง, 2560)

จากปัญหาราคาข้าวตกต่ำจนทำให้เกิดโครงการรับจำนำข้าว จากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือชาวนา จึงเกิดผลทำให้ชาวนาไทยหันไปปลูกข้าวเบา หรือข้าวอายุสั้นเพื่อเร่งผลผลิตให้ทันเพียงพอดำเนินการรับจำนำ ทำให้ไม่มีการพัฒนา และอนุรักษ์พันธุ์ข้าวดั้งเดิมที่มีคุณภาพ และยังมีการใช้ปุ๋ย และสารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืช ที่เกินความจำเป็นเพราะต้องการให้ได้ผลผลิตให้มากที่สุด ดังนั้นข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ จึงอาจเป็นคำตอบให้กับชาวนาไทยได้ทั้งเรื่องอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ราคาผลผลิตสูง ความทนทานต่อโรค และสามารถช่วยให้ชาวนามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการสัมผัสสารเคมีอันตรายต่าง ๆ ที่น้อยลง

บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) หรือ อินทัช ต่อยอดโครงการ “ปลูกข้าวเพื่อสุขภาพโดยอินทัช” โดยสนับสนุนชาวนาชุมชนบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยกระบวนการปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีทุกขั้นตอน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตข้าว นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวนาไทยอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อความกินดี อยู่ดี ภายใต้อาณาเขต วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ ผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวสังหยด และแปรรูปเป็นก๋วยเตี๋ยวข้าวสังหยด ใช้ตราสินค้า “ชาวนายิ้ม” แต่เนื่องจากการปลูกข้าวของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ เป็นการปลูกข้าวแบบไม่ใช้สารเคมีปัญหาที่ทางกลุ่มประสบได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศที่ชาวนาต้องประสบอยู่ตลอด เช่น ปัญหาหน้าดินเสีย ภัยแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการลงทุน และปัญหาด้านการตลาด (เอนก พนาภิชน, 2560)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง ยิ้มชาวนา : แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษากระบวนการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ สภาพปัญหาของการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ รวมถึงแนวทางในการส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นความรู้ และแนวทางในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อค้นหาแนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม โดยเลือกแบบเจาะจง

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนากันน้ำป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 18 คน โดยเลือกจากสมาชิกที่มีประสบการณ์ในการทำนามากกว่า 15 ปี

จำนวน 6 คน ได้แก่ 1) นายสมพร ทรัพย์าสาร 2) นางเกสร ทรัพย์าสาร 3) นางประจัน เจียรมาศ 4) นางชไมพร ชื่นใจ 5) นางวรรณภา ชลสาคร และ 6) นางจิราภรณ์ วาระเพียง

2.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้สนับสนุน และส่งเสริมการทำนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำนاب้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 คน ได้แก่ 1) นายสมจิตร พูลพิพัฒน์ (นายกเทศมนตรีตำบลท่าจั่ว) 2) นายสุริยา ทรัพย์าสาร (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1) 3) นายจิรวัฒน์ ไกรนุกูล (นักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลท่าจั่ว) 4) นายสุชาติ ทองมาก (นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ อำเภอลำดวน)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือบันทึกภาพ เป็นการใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพเป็นหลักฐานการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์ต้องใช้กล้องถ่ายภาพในการเก็บภาพเพื่อมาใช้ในการวิจัย

3.2 สังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ ว่าตอบตรงประเด็น และข้อเท็จจริงที่เป็นการสังเกตกำหนดแนวทาง โดยการใช้สายตา

3.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

3.4 เครื่องบันทึกเสียงเป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์เนื่องจากบางครั้งการบันทึกที่กระหว่างการสัมภาษณ์ไม่ทันก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย IOC จึงมีนัยสำคัญทางค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือ ค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปเป็นการสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสัมภาษณ์การกรอกตอบ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ - นามสกุล อายุ การศึกษา ที่อยู่ และวันที่สัมภาษณ์

4.2 สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัว เพื่อนำสู่การปรับตัวเบื้องต้นพร้อมทั้งสอบถามข้อมูล การผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ ปัญหาการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ และแนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่

4.3 ติดต่อสื่อสารโดยผ่านทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนاب้านป่าใหม่ โดยการนัดวันเวลาสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยการพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมถ่ายภาพที่

4.4 รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใด ก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้รวบรวมมา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้น เพื่อนำไปทำรายงานสารนิพนธ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ผลการวิจัย

สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนاب้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าว เราต้องไถนา ก่อน ซึ่งการเตรียมก่อนการทํานานั้นจะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การไถตะ ไถแปร และคราด การไถตะ เป็นการเพื่อพลิกดินให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสผิวดิน และเป็นการ

ทำลายวัชพืช ต่อซังข้าว ซึ่งการไถจะเริ่มไถในช่วงต้นฤดูฝนเมื่อไถะเรียบร้อยแล้ว จึงตากดินไว้ประมาณ 2 สัปดาห์เพื่อเป็นการทำลายวัชพืช และโรคพืชต่าง ๆ ให้ตายไป หลังจากนั้นจึงทำการไถแปร ซึ่งเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จากนั้นจึงทำการไถคราดเพื่อกำจัดวัชพืชออกจากนา ย่อยก้อนดินให้เล็กลง จึงเป็นเทือก หรือที่เรียกว่า การไถเทือก เป็นการปรับพื้นที่ให้ระดับเดียวกัน เพื่อสะดวกในการควบคุมระดับน้ำ ทำให้ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ดีขึ้น และทนทานต่อโรค

2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า เป็นเมล็ดพันธุ์ทางกลุ่มจะเหลือเก็บไว้สำหรับทำพันธุ์โดยเฉพาะจากการทำนาในปีก่อนหน้า โดยเลือกเอาเฉพาะเมล็ดที่มีความสมบูรณ์ เมล็ดไม่ลีบ โดยเมื่อเตรียมไถนาไว้เรียบร้อยแล้ว จึงแช่เมล็ดพันธุ์ข้าว โดยจะแช่น้ำไว้หนึ่งคืนให้เมล็ดข้าวงอก นำข้าวเปลือกที่เป็นพันธุ์เตรียมไว้ แช่น้ำไว้หนึ่งคืน โดยสังเกตดู เมล็ดที่รับจะลีบ จะลอยน้ำ ให้ตักทิ้งไปเมื่อเมล็ดข้าวงอกรากออกเป็นสีขาว ๆ ก็นำไปหว่านในนาต่อไป

3. การปลูกข้าว พบว่า แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบนาหว่าน และนาดำ นาหว่านก็จะใช้ข้าวที่แช่น้ำแล้ว รากงอกนำไปหว่านลงไปนาที่ไถ และทำเทือกไว้แล้ว ส่วนแบบนาดำ คือ นำต้นกล้าข้าวที่หว่านไว้แล้วนั้น ถอนขึ้นแล้วนำไปดำลงในนาอีกครั้ง ให้เป็นแถว แต่จะทำนาหว่านเป็นหลัก เพราะการทำนาดำนั้นต้องใช้แรงงานมาก เนื่องจากต้องปักดำต้นกล้าที่ละต้น ให้เป็นแถว เป็นแนว ต้องใช้เวลามากกว่าการทำนาดำ ส่วนนาหว่านจะแช่ข้าวให้รากงอกแล้วหว่านไปเลย แล้วค่อยมาดูแล ซ่อมแซมเอา ตรงไหนที่แน่นเกินไปก็ถอนออก ไปแซมตรงที่ข้าวห่าง

4. การดูแลรักษา พบว่า ต้องคอยบำรุงต้นข้าวด้วยปุ๋ยตามช่วงอายุของการเติบโต คอยดูแลน้ำไม่ขาดไม่ให้เกิน คอยดูแล และกำจัดแมลงศัตรูข้าว หมั่นดูแลวัชพืชไม่ให้ขึ้นมารบกวนการเติบโตของต้นข้าว คอยดูแลซ่อมแซมต้นข้าวในส่วนที่ห่างจนเกินไป หรือในส่วนที่แน่นจนเกินไป ถอนออกเพื่อนำมาซ่อมในส่วนที่ต้นข้าวห่างกันมาก

5. การเก็บเกี่ยว พบว่า เมื่อถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ข้าวจะออกรวงเต็มเมล็ด ถ้าเป็นข้าวทั่วไปจะสังเกตรวงข้าวจะเป็นสีเหลืองทอง แต่สำหรับข้าวไรซ์เบอร์รี่จะนับจากวันที่ปลูกประมาณ 120 - 130 วัน การเก็บเกี่ยวข้าวของกลุ่มจะแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้แรงงานคน และเครื่องจักร การใช้แรงงานคนเก็บข้าวที่ลรวงด้วยกระแล้วจึงมัดเป็นรวง และการใช้รถเกี่ยวข้าว เพื่อให้ทันต่อการเก็บเกี่ยวหากว่าฝนตก จะทำให้ข้าวเสียหายได้ จึงต้องใช้รถเกี่ยวข้าว

6. การแปรรูป พบว่า ข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่เก็บเกี่ยวมาแล้ว จะนำมาตากให้แห้งแล้วจึงนำไปสีด้วยเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก หรือใช้ครกสีข้าว เมื่อได้ข้าวมาแล้วจึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กาแฟผสมข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง และข้าวเกรียบไรซ์เบอร์รี่ ภายใต้ตราสินค้า “ชาวนายิ้ม” ซึ่งการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด

7. ด้านการจำหน่าย จะมีการจัดจำหน่ายภายในชุมชน และศูนย์เรียนรู้เพื่อการแสดงความรู้ความสามารถของคนในชุมชน มีการสาธิตกระบวนการทำข้าวไรซ์เบอร์รี่ให้กับนักท่องเที่ยวตามบูธสินค้าต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจให้กลุ่มคนหันมาสนใจในตัวผลิตภัณฑ์ และยกระดับได้ด้วย ข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่ผลิตได้ เกษตรกรจะเก็บไว้บริโภคเองในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจะขายให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยขายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ขายโรงสีข้าว และพ่อค้าคนกลางรับซื้อในชุมชน

ภาพที่ 1 แสดงการไถนา

ภาพที่ 2 แสดงการแช่ข้าว

ภาพที่ 3 แสดงการหว่านข้าว

ภาพที่ 4 แสดงการดำนา

ภาพที่ 5 แสดงข้าวออกรวง

ภาพที่ 6 แสดงการเก็บข้าว

ภาพที่ 7 แสดงข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง

ภาพที่ 8 แสดงข้าวเกรียบไรซ์เบอร์รี่

ภาพที่ 9 แสดงผลิตภัณฑ์ที่ทำจำหน่าย

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนاب้านป่าไผ่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. **ปัญหาด้านเงินทุน** พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาด้านเงินทุนบ้าง เนื่องจากการทำนาในแต่ละฤดูกาลจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการไถนา ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าจ้างในการเก็บเกี่ยว ซึ่งเงินทุนที่ได้จากการขายข้าวในปีก่อนนั้นจะนำมาลงทุนในปีถัดไป แต่บางปีจะมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ฝนตกมากเกินไป หรือแล้งเกินไปทำให้ข้าวเสียหาย จึงไม่มีเงินในการลงทุนในปีถัดมา

2. **ปัญหาสิ่งแวดล้อม** พบว่า ในการทำนาประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากดินฟ้าอากาศ ทำให้เกิดน้ำท่วมหนักในช่วงหน้าฝน เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นที่รับน้ำ ซึ่งน้ำจะไหลมารวมกันตรงนี้ สะสมจนท่วม และกว่าที่น้ำจะลด ก็จะทำให้ข้าวเสียหายได้ นอกจากนี้มีปัญหากล้วยแล้ง สำหรับการทำนาของที่นี่ มีบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก เนื่องจากมีแหล่งน้ำเพียงพอ

3. **ปัญหาด้านการตลาด** พบว่า เนื่องจากทางกลุ่มจะผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่แบบบรรจุถุงขาย ซึ่งส่วนใหญ่จะขายตามแหล่งท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก กลุ่มผู้บริโภคข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นกลุ่มเฉพาะอาจเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ไม่สามารถขายตลาดได้มากนัก และจากการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ทางศูนย์การเรียนรู้ และร้านค้าที่เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมต้องปิดลง ทำให้ขายผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และผลิตภัณฑ์ได้น้อยลง ทางกลุ่มยังไม่มีส่งเสริมสื่อออนไลน์ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวทำให้เกิดข้อเสียเปรียบ มีการแข่งขันสูงด้านการค้าขายสมาชิกในกลุ่มยังเข้าไม่ถึงการขายทางออนไลน์ และไม่มีเพจ หรือช่องทางการขายทางอื่นนอกจากขายที่ชุมชน หรือตามงานจัดบูธต่าง ๆ และผลผลิตมากล้นตลาด

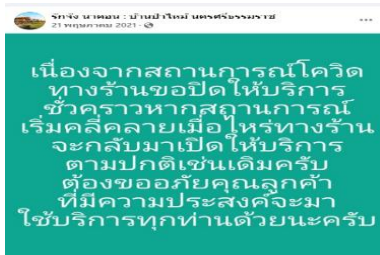
ภาพที่ 10 การจ้างรถเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 11 น้ำท่วมพื้นที่

ภาพที่ 12 ปัญหาน้ำท่วมทุ่งนา

ภาพที่ 13 การปิดให้บริการเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19

ภาพที่ 14 ความเสื่อมโทรมจากการปิดให้บริการเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19

ภาพที่ 15 สภาพหลังการปิดให้บริการ

แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนุบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การส่งเสริมเครือข่ายองค์กรชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนุบ้านป่าใหม่เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยของชุมชนด้วย จึงควรมีเครือข่ายที่มีกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน มีการประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นที่มีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มเพื่อความสำเร็จของเครือข่ายร่วมกันต้องมีการจัดตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างเครือข่าย และเป็นศูนย์กลางให้กับชุมชนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการไปศึกษาดูงานจากองค์กรเครือข่ายที่ร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แห่งความสำเร็จร่วมกัน ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ การแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนุบ้านป่าใหม่เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับการทำนา และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ข้าวเกรียบ ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง กาแฟข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นต้น มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ นักเรียน นักศึกษาได้เข้ามาเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่กลุ่มด้วย

3. การส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า ทางกลุ่มมีการจัดส่งเสริมการตลาดมีการจัดตั้งเพจของกลุ่ม ชื่อเพจ รักจัง นาคอน : บ้านป่าใหม่ นครศรีธรรมราช เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่ม รวมถึงผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีการเปิดเป็นคาเฟ่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม บรรยากาศ ได้ถ่ายภาพ ได้ร่วมดื่มเครื่องดื่มที่ทำจากผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ รวมถึงอาหารแปรรูปจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว และถ่ายรูปเช็คอิน เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ทางกลุ่ม

ภาพที่ 16 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านป่าใหม่

ภาพที่ 17 นักศึกษาเข้ามาเรียนรู้ในกลุ่มชาวบ้านป่าใหม่

ภาพที่ 18 การจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับประชาชน

รักจัง นาคอน : บ้านป่าใหม่
นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 19 เพชรจัง นาคอน : บ้านป่าใหม่ นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 20 จุดสำหรับให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป

ภาพที่ 21 การโพสต์ของนักท่องเที่ยวเมื่อมาเที่ยว

อภิปรายผล

สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำน้าบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เราต้องไถนาก่อน ซึ่งการเตรียมก่อนการไถนานั้นจะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การไถตะ ไถแปร และคราด การไถตะ เป็นการเพื่อพลิกดินให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศ และเป็นการทำลายวัชพืช การไถแปร เป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จากนั้นจึงทำการไถคราดเพื่อกำจัดวัชพืชออกจากนา ย่อยก้อนดินให้เล็กลง จึงเป็นเทือก หรือที่เรียกว่า การไถเทือก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสอดคล้องกับการศึกษาของ อุบลรัตน์ ชมเสียง ศึกษาเรื่อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ อินทรีย์ พบว่า วัตถุประสงค์หลักของการเตรียมดิน คือ ปรับสภาพที่เหมาะสมต่อการปลูก และการเจริญเติบโต ของข้าว ช่วยควบคุมวัชพืช โรค แมลง และศัตรูข้าว บางชนิด การเตรียมดินมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับ คุณสมบัติดิน และสภาพแวดล้อมในแปลงนาก่อนปลูกโดยการไถตะ ไถแปร คราด และทำเทือก (อุบลรัตน์ ชมเสียง, 2560) 2) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า เป็นเมล็ดพันธุ์ทางกลุ่ม จะเหลือเก็บไว้สำหรับทำพันธุ์โดยเฉพาะจากการทำนาในปีก่อนหน้า โดยเลือกเอาเฉพาะเมล็ดที่มีความสมบูรณ์ เมล็ดไม่ลีบ โดยเมื่อเตรียมไถนาไว้เรียบร้อยแล้ว จึงแช่เมล็ดพันธุ์ข้าว โดยจะแช่น้ำไว้หนึ่งคืนให้เมล็ดข้าวงอก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา สุภารัตน์ กาฬภักดี ศึกษาเรื่อง ขั้นตอนการทำนา พบว่า พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกควรมีคุณสมบัติ ด้านการเจริญเติบโตเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูก และให้ผลผลิตได้ดีในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ด้านทานโรคแมลงที่สำคัญ และมีคุณภาพเมล็ดตรงกับความต้องการของผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ 3) การปลูกข้าว พบว่า แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบนาหว่าน และนาดำ นาหว่านก็จะใช้ข้าวที่แช่น้ำแล้วรวงอกนำไปหว่านลงไปนาที่ไถ และทำเทือกไว้แล้ว ส่วนแบบนาดำ คือ นำต้นกล้าข้าวที่หว่านไว้แล้วนั้น ถอนขึ้นแล้วนำไปดำลงในนาอีกครั้ง ให้เป็นแถว (สุภารัตน์ กาฬภักดี, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุภารัตน์ กาฬภักดี ศึกษาเรื่องขั้นตอนการทำนา พบว่า การปลูกข้าวแบบปักดำ จะเหมาะสมที่สุดกับการผลิตข้าวอินทรีย์ เพราะการเตรียมดิน ทำเทือก การรักษาระดับน้ำขังในนาจะช่วยควบคุมวัชพืชได้ 4) การดูแลรักษา พบว่า ต้องคอยบำรุงต้นข้าวด้วยปุ๋ยตามช่วงอายุของการเติบโต คอยดูแลน้ำไม่ขาดไม่ให้เกิน คอยดูแล และกำจัดแมลงศัตรูข้าว หมั่นดูแลวัชพืชไม่ให้ขึ้นมารบกวนการเติบโตของต้นข้าว (สุภารัตน์ กาฬภักดี, 2560) สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยวัฒน์ แพทย์กุล ศึกษาเรื่อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวสายพันธุ์ใหม่ ัญพืชเพื่อสุขภาพ พบว่า หลักการสำคัญของการป้องกันกำจัดโรคแมลง และศัตรูข้าวในการผลิตข้าวอินทรีย์ คือ ไม่ใช้สารสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดโรคแมลง และศัตรูข้าวทุกชนิด ใช้ข้าวพันธุ์ต้านทาน 5) การเก็บเกี่ยว พบว่า เมื่อถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ข้าวจะออกรวงเต็มเมล็ด ถ้าเป็นข้าวทั่วไปจะสังเกตตรงข้าวจะเป็นสีเหลืองทอง แต่สำหรับข้าวไรซ์เบอร์รี่จะนับจากวันที่ปลูกประมาณ 120 - 130 วัน การเก็บเกี่ยวข้าวของกลุ่มจะแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้แรงงานคน และเครื่องจักร (ชัยวัฒน์ แพทย์กุล, 2557) พบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ประพาส วีระแพทย์ ศึกษาเรื่อง ข้าว พบว่า การเก็บเกี่ยว เมล็ดข้าวจะแก่พร้อมเก็บเกี่ยวได้ หลังจากออกดอกแล้วประมาณ 30 - 35 วัน ขาวนาในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางใช้เคียว สำหรับเกี่ยวข้าวที่ละลาย ๆ รวง ส่วนขาวนาในภาคใต้ใช้แกระ สำหรับเกี่ยวข้าวที่ละรวง 6) การแปรรูป พบว่า ข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่เก็บเกี่ยวมาแล้ว จะนำมาตากให้แห้งแล้วจึงนำไปสี

ด้วยเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก หรือใช้ครกสีข้าว เมื่อได้ข้าวมาแล้วจึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กาแฟผสมข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง และข้าวเกรียบไรซ์เบอร์รี่ ภายใต้ตราสินค้า “ชาวนายิ้ม” (ประพาส วีระแพทย์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัชรี ตั้งตระกูล ศึกษาเรื่อง การแปรรูปข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พบว่า การแปรรูปข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การสร้างนวัตกรรมข้าวเพื่อเพิ่มคุณค่าสร้างความแตกต่างเพิ่มความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปของไทย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวโดยใช้วัตถุดิบในรูปข้าวกล้อง ข้าวกล้องงอกข้าวขาว 7) ด้านการจัดจำหน่าย จะมีการจัดจำหน่ายภายในชุมชน และศูนย์เรียนรู้เพื่อการแสดงความรู้ความสามารถของคนในชุมชน มีการสาธิตกระบวนการทำข้าวไรซ์เบอร์รี่ให้กับนักท่องเที่ยวตามบูธสินค้าต่าง ๆ เกษตรกรจะเก็บไว้บริโภคเองในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจะขายให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยขายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ขายโรงสีข้าว และพ่อค้าคนกลางรับซื้อในชุมชน (พัชรี ตั้งตระกูล, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนัยนา ช่างทอง ศึกษาเรื่อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ จากสุขภาพดีสู่การมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ พบว่า ถ้าแปรรูปขายปลีกดี ๆ รายได้ก็จะอีกเกือบเท่าตัว (นัยนา ช่างทอง, 2561)

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนاب้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาด้านเงินทุนบ้าง เนื่องจากการทำนาในแต่ละฤดูกาลจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการไถนา ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าจ้างในการเก็บเกี่ยว ซึ่งเงินทุนที่ได้จากการขายข้าวในปีก่อนนั้นจะนำมาลงทุนในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกรวิทย์ ต้นศรี ศึกษาเรื่อง แรงงานกับการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตรไทย พบว่า ปัญหาของชาวนา คือ ขาดแคลนทุนสำหรับทำนา ทั้งค่าพันธุ์ข้าวปลูก ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า เงินทุนสำรองที่จะใช้ในการซื้อน้ำมันสูบน้ำเพื่อทำนาในฤดูแล้ง และใช้ในชีวิตประจำวัน 2) ปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า ในการทำนาประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากดินฟ้าอากาศ ทำให้เกิดน้ำท่วมหนักในช่วงหน้าฝน เนื่องจากพื้นที่ตรงนี้เป็นที่รับน้ำซึ่งน้ำจะไหลมารวมกันตรงนี้ สะสมจนท่วม และกว่าที่น้ำจะลด ก็จะทำให้ข้าวเสียหายได้ (กรวิทย์ ต้นศรี, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกรวิทย์ ต้นศรี ศึกษาเรื่อง แรงงานกับการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตรไทย พบว่า ปัญหาอีกประการหนึ่งของชาวนา คือ อาชีพชาวนา และเกษตรกรทั้งหลายนี้ มีความเสี่ยงสูงจากความไม่แน่นอนของธรรมชาติ ดินฟ้า อากาศ บางปีน้ำมากไป น้ำท่วมก็ไม่ได้ผลผลิต แล้งไปไม่มีน้ำทำนา น้ำไม่พอผลผลิตก็ตกต่ำ 3) ปัญหาด้านการตลาด พบว่า กลุ่มผู้บริโภคริซ์เบอร์รี่ เป็นกลุ่มเฉพาะอาจเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ไม่สามารถขายตลาดได้มากนัก และจากการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ทางศูนย์การเรียนรู้ และร้านกาแฟต้องปิดลง ทางกลุ่มยังไม่มีกระแสส่งเสริมสื่อออนไลน์ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวทำให้เกิดข้อเสียเปรียบ (กรวิทย์ ต้นศรี, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรธีรา พุฒิมา และกัลยาลักษณ์ วิเศษทักษ์ ศึกษาเรื่อง การรับรู้ และปรับตัวของชาวนาในพื้นที่น้ำท่วมอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ชาวนาส่วนใหญ่มีความรู้ร้น้อย ไม่สามารถจำหน่ายข้าวสู่ผู้บริโภคโดยตรง จึงต้องนำข้าวไปขายให้กับโรงสี ที่รับซื้อ หรือพ่อค้าคนกลางเท่านั้น ทำให้ไม่มีทางเลือกทางการค้าที่ดีต่อตนเอง (ภัทรธีรา พุฒิมา และกัลยาลักษณ์ วิเศษทักษ์, 2557)

แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนاب้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนاب้านป่าใหม่เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยของชุมชนด้วย จึงควรมีเครือข่ายที่มีกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน มีการประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ สนธยา พลศรี ศึกษาเรื่อง เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน พบว่า เครือข่ายในงานพัฒนาชุมชน จึงหมายถึงการเชื่อมโยงประสานระหว่างบุคคล กลุ่มองค์กร หรือชุมชน เพื่อสร้างพลังร่วม และดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพแล้วขยายไปเชื่อมโยงกับบุคคล กลุ่มองค์กร และชุมชนอื่น ๆ ต่อไป ในลักษณะของการเป็นพันธมิตร หรือภาคีเพื่อความสำเร็จร่วมกัน 2) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการไปศึกษาดูงานจากองค์กรเครือข่ายที่ร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แห่งความสำเร็จร่วมกัน ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตข้าว

ไรซ์เบอร์รี่ การแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น (สนธยา พลศรี, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ อุดมสิน ศึกษาเรื่อง รูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการนัดประชุม หรือดำเนินกิจกรรมเป็นการจัดการประชุม หรือดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นกิจจะลักษณะ สม่่าเสมอ เพื่อเป็นเวทีให้บุคลากรในองค์กรมีโอกาสพบปะพูดคุยกัน สามารถกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้ 3) การส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า ทางกลุ่มมีการจัดส่งเสริมการตลาดมีการจัดตั้งเพจของกลุ่ม ชื่อ เพจ รักจัง นาคอน : บ้านป่าไหม้ นครศรีธรรมราช เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่ม รวมถึงผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีการเปิดเป็นคาเฟ่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม บรรยากาศ ได้ถ่ายภาพ ได้ร่วมดื่มเครื่องดื่มที่ทำจากผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ รวมถึงอาหารแปรรูปจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ (พรทิพย์ อุดมสิน, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประวิทย์ มณีจันทร์ ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการตลาด พบว่า การส่งเสริมการตลาดถือเป็นหน้าที่หนึ่งของการตลาดเพื่อการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย โดยข่าวสารอาจจะเป็นข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา หรือคนกลางในช่องทางการจัดจำหน่ายก็ได้ (ประวิทย์ มณีจันทร์, 2547)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 22 แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่

จากภาพที่ 22 แสดงให้เห็นถึงแนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ ที่ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน 1) การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าว เราต้องไถนา ก่อน ซึ่งการเตรียมก่อนการทํานานั้นจะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การไถตะ ไถแปร และคราด การไถตะ เป็นการเพื่อกวนดินให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสผิวดิน 2) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว

พบว่า เป็นเมล็ดพันธุ์ทางกลุ่มจะเหลือเก็บไว้สำหรับทำพันธุ์โดยเฉพาะจากการทำนาในปีก่อนหน้า โดยเลือกเอาเฉพาะเมล็ดที่มีความสมบูรณ์ เมล็ดไม่ลีบ 3) การปลูกข้าว พบว่า แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบนาหว่าน และนาดำ นาหว่านก็จะใช้ข้าวที่แช่น้ำแล้วรากงอกนำไปหว่านลงไปในนาที่ไถ และทำเทือกไว้แล้ว ส่วนแบบนาดำ คือ นำต้นกล้าข้าวที่หว่านไว้แล้วนั้น ถอนขึ้นแล้วนำไปดำลงในนาอีกครั้ง ให้เป็นแถว แต่จะทำนาหว่านเป็นหลัก 4) การดูแลรักษา พบว่า ต้องคอยบำรุงต้นข้าวด้วยปุ๋ยตามช่วงอายุของการเติบโต คอยดูแลน้ำไม่ขาดไม่ให้เป็น คอยดูแล และกำจัดแมลงศัตรูข้าว หมั่นดูแลวัชพืชไม่ให้ขึ้นมารบกวนการเติบโตของต้น 5) การเก็บเกี่ยว พบว่า เมื่อถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ข้าวจะออกรวงเต็มเมล็ด ถ้าเป็นข้าวทั่วไปจะสังเกตรวงข้าวจะเป็นสีเหลืองทอง แต่สำหรับข้าวไรซ์เบอร์รี่จะนับจากวันที่ปลูกประมาณ 120 - 130 วัน การเก็บเกี่ยวข้าวของกลุ่มจะแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้แรงงานคน และเครื่องจักร การใช้แรงงานคนเก็บข้าวที่ละรวงด้วยกระ แล้วยัดมัดเป็นรวง และการใช้รถเกี่ยวข้าว เพื่อให้ทันต่อการเก็บเกี่ยวหากว่าฝนตก จะทำให้ข้าวเสียหายได้ จึงต้องใช้รถเกี่ยวข้าว

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาคานบ้านป่าใหม่ ประกอบด้วย 1.1) การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าว 1.2) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว 1.3) การปลูกข้าว แบ่งเป็น 2 แบบ 1.4) การดูแลรักษา ต้องคอยบำรุงต้นข้าวด้วยปุ๋ยตามช่วงอายุของการเติบโต 1.5) การเก็บเกี่ยว นับจากวันที่ปลูกประมาณ 120 - 130 วัน การเก็บเกี่ยวแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้แรงงานคน และเครื่องจักร 2) สภาพปัญหาการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาคานบ้านป่าใหม่ ประกอบด้วย 2.1) ปัญหาด้านเงินทุน 2.2) ปัญหาล้างแ่งลอม น้ำท่วมในช่วงหน้าฝน เนื่องจากเป็นที่รับน้ำ 2.3) ปัญหาด้านการตลาด กลุ่มผู้บริโภคเป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ ทำให้ไม่สามารถขยายตลาดได้มากนัก และการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ทางศูนย์การเรียนรู้ และร้านกาแฟที่เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมต้องปิดลง 3) แนวทางส่งเสริมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาคานบ้านป่าใหม่ ประกอบด้วย 3.1) การส่งเสริมเครือข่ายองค์กรชุมชน 3.2) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3.3) การส่งเสริมด้านการตลาด มีการจัดตั้งเพจของกลุ่ม ชื่อ เพจ รักจัง นาคอน : บ้านป่าใหม่ นครศรีธรรมราช เพื่อประชาสัมพันธ์ มีการเปิดเป็นคาเฟ่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนาคานบ้านป่าใหม่ 1) ให้ความรู้แก่กลุ่มในการทำผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ ในด้านการขาย และการตลาด 2) ให้มีการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ในการแปรรูปข้าวไรซ์เบอร์รี่ 3) ควรส่งเสริมด้านวิธีการ และเทคนิคในการแปรรูปข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 1) มีการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ 2) มีการให้ความรู้จากทางกลุ่มในการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ 3) ควรจะมีการรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของข้าวไรซ์เบอร์รี่ 4) การทำให้เห็นคุณค่าในการบริโภค และร่วมกันทำเป็นอาชีพการทำนาข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ 1) ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังเข้าไม่ถึงความช่วยเหลือที่ชาวนาต้องการ เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรประจำตำบล เทศบาล ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ควรส่งเสริมความรู้ให้กับชาวนาให้มีความรู้มากขึ้น และควรให้มีการสนับสนุนเงินทุนให้แก่ผู้ที่ทำนาเพื่อที่จะได้พัฒนา และอนุรักษ์ไว้ 2) ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนภาคเกษตรกรรมให้มากขึ้น และจริงจังกยิ่งขึ้นยังต้องมีการปลูกฝังอาชีพการปลูกข้าว สนับสนุนแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร และควรจัดให้ปราชญ์ชาวบ้าน พัฒนาการ เกษตรตำบล จัดการอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่หรือความสำคัญของชาวนา และควรปลูกจิตสำนึก หรือให้มีการอนุรักษ์อาชีพทำนาไว้กับชุมชน 3) เทศบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่กลุ่ม โดยการจัดการอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวไรซ์เบอร์รี่ ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่ม โดยการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตแก่กลุ่ม รวมถึงจัดหาแหล่งจำหน่ายแก่กลุ่มด้วย 4) เทศบาลควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้แก่กลุ่ม เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว หลังจากประสบปัญหาโควิด 19 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการแปรรูปข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนาคานบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควบคู่การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนาบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ควบคู่การศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำนาบ้านป่าใหม่ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กรวิทย์ ตันศรี. (2557). รายงานกับการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตรไทย. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2564 จาก [http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/Northeast/Research/Doc Lib_Research/04-Labor%20with%20Agri%20Changing.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/Northeast/Research/Doc_Lib_Research/04-Labor%20with%20Agri%20Changing.pdf)
- ชัยวัฒน์ แพทย์กุล. (2557). ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวสายพันธุ์ใหม่ ัญพืชเพื่อสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2564 จาก <https://health.kapook.com/view99263.html>
- นัยนา ช่างทอง. (2561). ข้าวไรซ์เบอร์รี่ จากสุขภาพสู่การมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2564 จาก <https://www.rakbankerd.com/agriculture/millionaire-view.php?id=94>
- ประพาส วีระแพทย์. (2553). “ข้าว” ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 16 โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. กรุงเทพมหานคร: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- ประวิทย์ มณีจันทร์. (2547). การส่งเสริมการตลาด เอกสารชุดวิชาการสอนวิชาการส่งเสริม การตลาด. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรทิพย์ อุดมสิน. (2554). รูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรหน่วยที่ 2 ใน การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรี ตั้งตระกูล. (2555). การแปรรูปข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีแห่งชาติ.
- ภัทรธีรา พุฒิมา และกัลยาลักษณ์ วิเศษทักษ์. (2557). “การรับรู้ และปรับตัวของชาวนาในพื้นที่น้ำท่วมอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก”. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง หน้า 1 (1 พฤศจิกายน 2565).
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- สุภารัตน์ กาฬภักดี. (2560). “ขั้นตอนการทำนา”. เรียกใช้เมื่อ 17 มีนาคม 2564 จาก <https://www.laplastic.biz/how-to-grow-rice.html>
- อุบลรัตน์ ชมเสียง. (2560). ข้าวไรซ์เบอร์รี่ อินทรีย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบริหาร และพัฒนาองค์ความรู้.
- เอนก พนาภิชน. (2560). โครงการปลูกข้าวเพื่อสุขภาพโดยอินทัช. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2564 จาก <https://www.prachachat.net/csr-hr/news-41009>

บอกแดดเดียว: วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา
ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

ONE-SUN-DRIED MULLET: METHODS FOR MAKING ONE-SUN-DRIED MULLET
TO PROMOTE CAREER IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN LAEM
TALUMPHUK COMMUNITY, VILLAGE NO. 2, LAEM TALUMPHUK SUB-DISTRICT, PAK
PHANANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

นฤมล แป้นเกลี้ยง¹, จิตติมา ดำรงวัฒนะ^{1*}, เดโช แชน้ำแก้ว¹, อุดมศักดิ์ เดโชชัย¹,
พระมหา จรูญศักดิ์ ชูวงศ์², พระครูปลัด สาโรจน์ แซ่อู้², ศักดิ์ดา ทารเทศ²,
ชวนะ ทองนุ่น², เสรี ปานพน², จรรย์ ศรีสุข³, เนติลักษณ์ สุธิรัักษ์³

Naruemon Paenkling¹, Jittima Damrongwattana^{1*}, Daycho Khaenamkhaew¹, Udomsak Dechochai¹,
Phramaha Charoonsak Chooyong², Phrakrupalad Sarote Saeou², Sakda Hanthet²,
Chavana Thongnun², Seree Phanton², jaran Sresuk³, Netilux Sutthirak³

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช¹

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand²

นักวิชาการอิสระ³

Independent Academic, Thailand³

*Corresponding author E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการทำปลากระบอกแดดเดียว สภาพปัญหาการทำปลากระบอกแดดเดียว และแนวทางการส่งเสริมการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียว พบว่า 1.1) เตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ 1.2) ทำความสะอาดตัวปลา 1.3) ผสมเกลือเพื่อล้างตัวปลาเพื่อลดความเค็ม 1.4) นำปลาตากแดดให้ผิวเนื้อด้านนอกและด้านในแห้งหมาด 1.5) เก็บรักษาไว้ในตู้เย็น สภาพปัญหาการทำปลากระบอกแดดเดียว พบว่า 2.1) จำนวนปลาลดลงเนื่องมาจากการประมงแบบทำลายล้าง การปล่อยน้ำเสีย 2.2) ปัญหาด้านการผลิตได้แก่ พบสารเคมีตกค้าง ผลิตปลากระบอกไม่ทันตามกำหนด 2.3) ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สินค้าขาดคุณภาพ ไม่เป็นที่ยอมรับ 2.4) ขาดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ 2.5) ปัญหาด้านช่องทางการตลาดจากปัญหาการผลิตปลาแดดเดียวไม่ทันเวลาปัญหาช่องทางการจำหน่าย 3) แนวทางการส่งเสริมการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน พบว่า 3.1) ให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลาตามกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ยุติการทำประมงแบบทำลาย 3.2) พัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และมาตรฐานเดียวกัน 3) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรทุน

และแรงงานในชุมชน 4) การส่งเสริมการจัดตั้งงบประมาณแหล่งกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อขอทุนมาประกอบอาชีพในการ
ทำปลากะบอกแดดเดียว 5) การส่งเสริมถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้สู่รุ่นสู่รุ่นช่วยให้คนรุ่นหลังนำความรู้ประกอบอาชีพได้
คำสำคัญ: บอกแดดเดียว, วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน, บ้านแหลมตะลุมพุก

Abstracts

The purpose of this research was to study methods for making one-sun-dried mullet, problems in making one-sun-dried mullet, and guidelines for promoting one-sun-dried mullet making to promote careers in the community. This research used qualitative research methods. Key informants consisted of a total of 15 persons from purposive sampling. This research used in-depth interviews and group discussions and analyzed the data with content analysis and summarization. The results showed that 1) Methods for making one-sun-dried mullet were found: 1.1) Preparing materials and equipment; 1.2) Cleaning the fish; 1.3) Mixing salt to wash the fish to reduce the fishiness; 1.4) Drying the fish in the sun to thoroughly dry the outside and inside; 1.5) Keeping it in the refrigerator. 2. The problems in making one-sun-dried mullet found that 2.1) The number of fish decreased due to destructive fishing and wastewater discharge; 2.2) Production problems such as found chemical residues and not producing one-sun-dried mullet in time; 2.3) Problems in terms of product standards, such as lack of quality products, not acceptable; 2.4) Lack of integration for network development, funding sources, and modern technology; 2.5) Problems in terms of marketing channels from the problem of not being able to produce one-sun-dried fish in time and distribution channel problems. 3. Guidelines for promoting one-sun-dried mullet making to promote careers in the community found that 3.1) Providing knowledge on effective legal conservation of fish species stopped destructive fishing and restored the number of fish species; 3.2) Developing products to meet standards, safety, and keeping the same standards; 3.3) Promoting establishment of enterprise group using raw materials, resources, capital, and labor in the community; 3.4) Promoting the establishment of a budget for enterprise group for funding to make a career in making one-sun-dried mullet; 3.5) Promoting the inheritance of knowledge from generations to generations helped the descendants to take the knowledge for their careers.

Keywords: One-Sun-Dried Mullet, Methods for Making One-Sun-Dried Mullet to Promote Careers In The Community, Ban Laem Talumphuk

บทนำ

การแปรรูปอาหารเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพของวัตถุดิบให้ผลิตภัณฑ์ อยู่ในสภาพที่เหมาะสม สะดวก ปลอดภัยต่อการบริโภคเป็นการถนอมอาหารเพื่อยืดการเก็บรักษาทำให้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความหลากหลาย และเพื่อเพิ่มมูลค่า ปลากะบอกที่แปรรูปโดยการตากแห้งสามารถเพิ่มคุณภาพ หรือระยะเวลาการเก็บได้โดยการแปรรูปแบบอื่นได้ การตากแห้งปลาจะช่วยให้เก็บรักษาอาหารได้นานมากขึ้น หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำปลาสด หรือได้จากการตากแห้งแล้ว เช่น ปลากะบอก ปลาสำลี ปลาสด มาล้างทำความสะอาดใส่เกลือ หมักให้เข้ากันแล้วนำไปตากแดด และนำไปประกอบอาหาร (ภัทรา นวลพลับ, 2560)

ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เพราะว่าชุมชนปากพนังเป็นชุมชนที่มีแม่น้ำ และชายฝั่งทะเลห้อมล้อม จึงทำให้มีของทะเลมากมาย เช่น กุ้งหอย ปู ปลา และอื่น ๆ อีกมากมาย วิถีชีวิตของคนในชุมชนนี้เป็นการเป็นอยู่ที่ยึดง่ายและมีอาหารทะเลสดใหม่ ๆ ทุกวัน ทุกบ้าน ๆ ของคนในชุมชนแหลมตะลุมพุกแทบจะมีเรือไว้ลากปลา แล้วก็นำไปขายเพื่อเข้าสู่ครอบครัว ชาวบ้านได้คิดค้นเกี่ยวกับการทำสินค้าแห้ง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าที่หามาได้จากการออกทะเล และสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน ในการผลิตแปรรูปอาหารมากมาย โดยเฉพาะปลากระบอกแดดเดียวเป็นสินค้าขึ้นชื่อของชุมชนปากพนัง เพราะรสชาติไม่เหมือน การทำปลาเค็มตากแห้งชนิดอื่น ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซื้อปลากกระบอกแดดเดียวไปแล้วติดใจแล้วนำกลับมาซื้อใหม่ (ภัทรา นวลพลับ, 2560)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปลากกระบอกแดดเดียว : แนวทางการส่งเสริมปลากกระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นวิธีการทำปลากกระบอกแดดเดียว ปัญหาการทำปลากกระบอกแดดเดียวและแนวทางการส่งเสริมการทำปลากกระบอกแดดเดียว เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ทำให้เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง และพัฒนาเป็นอาชีพของชุมชนแหลมตะลุมพุกจนถึงปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการทำปลากกระบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการทำปลากกระบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการทำปลากกระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาบ้านชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาเรื่อง บอแดดเดียว: วิธีการทำปลากกระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 2.1) สมาชิกชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน และ 2.2) ผู้สนับสนุน และส่งเสริมวิธีการทำปลากกระบอกแดดเดียวชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน

3. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นแนวทางตามประเด็นการศึกษา

3.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

3.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการทำปลากกระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1.3 ตอนที่3 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำปลากะบอกแดดเดียว กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1.4 ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1.5 ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

3.2 แบบบันทึกสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยจะใช้แบบบันทึกการสังเกตการณ์ในประเด็นด้านการศึกษาเรื่อง ปลากะบอกแดดเดียว: แนวทางการส่งเสริมการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนปากพนัง หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.3 นำแบบเครื่องมือสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหา และความถูกต้อง

3.4 นำเครื่องมือสร้างขึ้นที่ได้รับการเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียมเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง บอแดดเดียว : วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้รับจากสารหนังสือบทความสื่อสารสนเทศตลอดจนถึงเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

4. กำหนด เวลาและสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลถอดเทป และตรวจสอบความถูกต้อง

การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษาเรื่อง บอแดดเดียว : วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่โดยแหล่งที่มาพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่แหล่งเวลาแหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigation Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บข้อมูลในภาคสนามที่มีผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยหลังจากเก็บข้อมูลแล้วมาบันทึกข้อมูลด้วยกันและเห็นตรงกัน

3. การตรวจสอบสามเส้า ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ทั้งจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง บอแดดเดียว : วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจะข้อมูล

ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มาเรียบเรียง แล้ววิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียวตะลุมพุก กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ พบว่า เลือกตัวปลาที่มีความสดใหม่ ผลิตภัณฑ์เกลือที่ใช้มีความเค็มพอประมาณ เลือกขนาดกะละมังตามความเหมาะสม แผงตากปลาแบบไม้หรือแบบอื่น ๆ เลือกมิดที่มีความคม 2) วิธีการทำความสะอาดตัวปลา พบว่า ล้างปลาด้วยน้ำสะอาด นำมิดไปกรีดตัวปลาจนเกล็ดออกหมด กรีดตัวปลาแล้วตัวปลาเบาๆ กรีดตัวปลาแล้วควักไส้ออกมา ล้างน้ำหลาย ๆ ครั้ง ผสมเกลือเล็กน้อย 3) มีวิธีการนำปลาใส่เกลือ พบว่า เกลือ 1 ชีดต่อ 1 กิโลกรัม นำเกลือละลายน้ำประมาณ 1 ลิตร แช่ตัวปลาประมาณ 10-15 นาที คูสีน้ำของเกลือมีความเค็มพอประมาณ ล้างตัวปลาเพื่อลดความเค็มของตัวปลา ความเค็มของตัวปลาดูจากสีการแช่ของตัวปลา 4) วิธีการนำปลาตากแดด พบว่า ปลากระบอกแดดเดียวไม่ได้แปลว่าตากทั้งวัน ดังนั้นเราจะตากแค่พอให้ผิวเนื้อด้านนอกแห้งตึง เนื้อด้านในยังมีความนิ่ม และชุ่มชื้นอยู่ เพื่อเปิดช่องอากาศถ่ายเทสู่หนังปลาด้านล่างด้วย ตากปลาจนขึ้นปลาหมาด ผิวนอกแห้งตึงมันเงา 5) วิธีการเก็บรักษา และบรรจุภัณฑ์ พบว่า การเก็บเนื้อแดดเดียวหรือปลาแดดเดียวไว้ให้กินได้นานนั้น สามารถใช้ชิงสแตนเป็นแว่นบาง ๆ วางบนปลาแดดเดียว หรือควรแช่ไว้ในตู้เย็น

2. สภาพปัญหาการทำปลากระบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชน บ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) มีปัญหาจำนวนปลาลดลง พบว่า ปริมาณปลา และสัตว์น้ำในทะเลลดลงไปสามในสี่ เนื่องมาจากการประมง สาเหตุสำคัญที่สุดคือ การใช้เครื่องมือทำลายล้างนานาชนิด และการปล่อยน้ำเสียจากโรงงาน ชุมชน ลงสู่ทะเล นอกจากจะเป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตแล้ว ยังเป็นการทำลายระบบนิเวศอีกด้วย การจำกัดพื้นที่ทำการประมงทะเล และขาดการติดตามและควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ถูกต้อง สำหรับการดำรงชีพและการแพร่พันธุ์ของสัตว์น้ำ 2) ปัญหาด้านการผลิตปลากระบอกแดดเดียว พบว่า การผลิตปลากระบอกแดดเดียว มักพบความผิดพลาดในการผลิต ปัญหาการพบสารเคมีตกค้างในตัวปลากระบอกแดดเดียว ปัญหาลักษณะปลาแข็งเมื่อทอด การผลิตปลากระบอกไม่ทันตรงตามกำหนด การผลิตปลากระบอกแดดเดียว ไม่มีความโดดเด่น หรือแปลกใหม่ การผลิตปลากระบอกแดดเดียวไม่ได้ตามมาตรฐาน ปลากระบอกมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ 3) ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ พบว่า ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ประกอบไปด้วย ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้า ที่ไม่ได้มาตรฐานในการส่งออก ไม่ได้เป็นที่ยอมรับไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ปัญหาการทำผลิตภัณฑ์ไม่ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ปัญหาการทำผลิตภัณฑ์ไม่ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ฯลฯ 4) มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งทุน และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย มักเกิดจากปัญหาเครือข่ายวิสาหกิจ ขาดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้าน ความรู้ แหล่งเงินทุน ก็จะทำให้ขาดทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ และขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและทักษะทางด้านภาษาอีกด้วย 5) ปัญหาด้านช่องทางการตลาด พบว่า ปัญหาช่องทางการตลาดมักพบปัญหาทางด้านตัวสินค้าและบริการ ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกลูกค้าเป้าหมาย ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานขายในกิจการทุกแห่งจะประสบปัญหาเรื่องการคัดเลือก ดูแล ส่งเสริมพนักงานขายให้มีคุณภาพ ปัญหาเรื่องหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์ ปัญหาด้านการโฆษณาและส่งเสริมการขาย ปัญหาช่องทางการจำหน่ายปัญหาทางสังคม และวัฒนธรรม ปัญหาทางด้านการแข่งขัน ปัญหาด้านความต้องการของผู้บริโภค

3. แนวทางการส่งเสริมการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลา พบว่า ต้องออกกฎหมายการทำประมงที่มีประสิทธิภาพ และยุติการทำประมงแบบทำลายและ

ผิดกฎหมายเพื่อฟื้นคืนจำนวนพันธุ์ปลาในระยะเวลาอันรวดเร็ว และนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ 2) การพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน/ปลอดภัย พบว่า การผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สินค้ามีคุณภาพ ปลอดภัย ความน่าเชื่อถือ และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด เน้นในด้านการพัฒนาด้านความปลอดภัยอาหาร 3) การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ พบว่า ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการในการนำปลากระบอกมาแปรรูปเป็นปลากระบอกแดดเดียวเพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเองครอบครัวและคนในชุมชน ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน และแรงงานในชุมชน 4) การถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน พบว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำปลากระบอกแดดเดียวจากผู้เชี่ยวชาญ และคอยสอนงานให้อย่างมีขั้นตอน สามารถช่วยให้คนรุ่นหลังนำความรู้ประกอบอาชีพได้

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง แดดเดียว : วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) วิธีการทำปลากระบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ พบว่า เลือกตัวปลาที่มีความสดใหม่ ผลัดกันเกล็ดที่ใช้มีความเค็มพอประมาณ เลือกกะละมังขนาดตามความเหมาะสม แผงตากปลาแบบไม้ หรือแบบอื่น ๆ เลือกมิดที่มีความคม ซึ่งสอดคล้องการศึกษาจำลอง สุกรีชัย ชินสีบ เรื่อง ปลาเค็มแดดเดียว พบว่า วัตถุดิบ ปลาต่าง ๆ 20 กิโลกรัม เกล็ด 0.5 กิโลกรัม ซีอิ๊วดำ 4 ช้อนโต๊ะ น้ำตาล 2-3 ชีด น้ำเปล่า 10 ลิตร (สุกรีชัย สืบจิน, 2550) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ เรื่อง การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาของกลุ่มประกอบอาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ ปลา มีด กะละมัง เครื่องปรุงรส ตู หรือตะแกรงตากปลา (จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ, 2559) รวมทั้งสอดคล้องกับการงานวิจัยของจักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงไธสง เรื่อง ผลของกรรมวิธีการผลิตปลาและปริมาณเกลือที่เหมาะสมในปลานิลเส้นแดดเดียว พบว่า มีปลา มีดตัดแต่งไว้ น้ำสะอาด และเกลือ อภิปรายผลได้ว่า วัสดุอุปกรณ์ในการทำปลากระบอก จะประกอบด้วยปลา มีด กะละมัง เครื่องปรุงรส และการบรรจุหีบห่อ ทุกขั้นตอนมีความสำคัญในการเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์การทำปลากระบอกแดดเดียว 2) วิธีการทำความสะอาดตัวปลา พบว่า ล้างปลาด้วยน้ำสะอาด นำมิดไปกรีดตัวปลาจนเกล็ดออกหมด กรีดตัวปลาแล้วตัวปลาเบาๆ กรีดตัวปลาแล้วควักไส้ออกมา ล้างน้ำหลาย ๆ ครั้ง ผสมเกลือเล็กน้อย (จักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงไธสง, 2562) ซึ่งสอดคล้องการศึกษาจำลอง สุกรีชัย ชินสีบ เรื่อง ปลาเค็มแดดเดียว พบว่า การทำน้ำปลาที่ได้มาผ่าเอาไส้ออกแล้วใช้มีดมาผ่าหรือเบออก ทำเป็นปลาเค็มแบบทำความสะอาดตัวปลาด้วยน้ำเปล่า (สุกรีชัย สืบจิน, 2550) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พิรพัชร และคณะ ประจักษ์จิตร เรื่อง การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาของกลุ่มประกอบอาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า ขั้นตอนการทำล้างปลาให้สะอาดของตัวปลา แล้วตัวปลา และล้างปลาให้สะอาด (จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ, 2559) รวมทั้งสอดคล้องกับการงานวิจัยของจักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงไธสง เรื่อง ผลของกรรมวิธีการผลิตปลาและปริมาณเกลือที่เหมาะสมในปลานิลเส้นแดดเดียว พบว่า นำมาปลามา ขอดเกล็ด ตัดหัว ควักไส้ และล้างทำความสะอาด (จักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงไธสง, 2562) 3) มีวิธีการนำปลาใส่เกลือ พบว่า นำเกลือ 1 ชีดต่อ 1 กิโลกรัม นำเกล็ดละลายน้ำประมาณ 1 ลิตร แช่ตัวปลาประมาณ 10-15 นาที คูสีน้ำของเกล็ดมีความเค็มพอประมาณ ล้างตัวปลาเพื่อลดตัวขาวของตัวปลา ความเค็มของตัวปลาดูจากสีการแช่ของตัวปลา ซึ่งสอดคล้องการศึกษาจำลอง สุกรีชัย ชินสีบ เรื่อง ปลาเค็มแดดเดียว พบว่า นำเกล็ดมาละลายกับน้ำเปล่า ใส่ซีอิ๊วดำและน้ำตาลตามลงไป คลุกเคล้าให้เข้ากันนำปลาใส่ตามลงไปแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันอีกครั้ง หมักทิ้งไว้ 12 ชั่วโมง (สุกรีชัย สืบจิน, 2550) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พิรพัชร และคณะ เรื่อง การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจาก

ปลาของกลุ่มประกอบอาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า ล้างปลาให้สะอาด หมักปลาด้วยเครื่องปรุงรส 4 ชั่วโมง นำปลาที่หมักไปล้างให้สะอาด (จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ, 2559) รวมทั้งสอดคล้องกับการงานวิจัยของจักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง เรื่อง ผลของกรรมวิธีการผลิตปลาและปริมาณเกลือที่เหมาะสมในปลานิลเส้นแดดเดียว พบว่า เกลือ 0.5 กิโลกรัม ซีอิ๊วดำ 4 ซ้อนโต๊ะ น้ำตาล 2-3 ชีด น้ำเปล่า 10 ลิตร หรือแช่ปลาที่ตัดแต่งไว้ 50 กรัม ประมาณ 1 ชั่วโมง (จักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง, 2562) 4) วิธีการนำปลาตากแดด พบว่า ปลากระบอกแดดเดียว ไม่ได้แปลว่าตากทั้งวัน ดังนั้นเราจะตากแค่พอให้ผิวเนื้อด้านนอกแห้งตึง เนื้อด้านในยังมีความนุ่ม และชุ่มชื้นอยู่ เพื่อเปิดช่องอากาศถ่ายเทสู่หนังปลาด้านล่างด้วย ตากปลาจนขึ้นปลาหมาด ผิวนอกแห้งตึงมันเงา ซึ่งสอดคล้องการศึกษาจำลอง สุกรชัย ชิน เรื่อง ปลาเค็มแดดเดียว พบว่า นำปลาที่หมักไว้ไปตากแดดจัด ๆ ประมาณ 3 ชั่วโมง กรณีที่แดดไม่จัดให้นำปลามาตากจนกว่าตัวปลาจะแห้ง แล้วค่อยนำไปจำหน่าย (สุกรชัย สืบจิน, 2550) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พิรพัชร และคณะ เรื่อง การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาของกลุ่มประกอบอาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า นำปลาที่หมักไปล้างให้สะอาดแล้วนำไปตากแดดในตู้ปลอดแมลง (จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ, 2559) รวมทั้งสอดคล้องกับการงานวิจัยของจักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง เรื่อง ผลของกรรมวิธีการผลิตปลาและปริมาณเกลือที่เหมาะสมในปลานิลเส้นแดดเดียว พบว่า หลังจากนั้นแช่ปลาที่ตัดแต่งไว้ 50 กรัม และนำปลาล้างทำความสะอาดแล้วนำไปตากแดด อภิปรายผลได้ ปลาที่หมักไว้แล้ว ล้างน้ำสะอาดอีกรอบ และไปตากแดดจัด ๆ ประมาณ 3 ชั่วโมง สามารถนำไปจำหน่ายได้ กรณีที่แดดไม่จัดให้นำปลามาตากจนกว่าตัวปลาจะแห้ง แล้วค่อยนำไปจำหน่าย (จักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง, 2562) 5) วิธีการเก็บรักษา และบรรจุภัณฑ์ พบว่า การเก็บปลาแดดเดียวไว้ให้กินได้นานนั้น สามารถใช้ชิงสดฝานเป็นแว่นบาง ๆ วางบนปลาแดดเดียวหรือควรแช่ไว้ในตู้เย็นซึ่งสอดคล้องการศึกษาจำลอง สุกรชัย ชินสืบ เรื่อง ปลาเค็มแดดเดียว พบว่า ตากแดดจัด ๆ 3 ชั่วโมง หรือจนกว่าตัวปลาจะแห้ง แล้วใส่ตู้เย็น (สุกรชัย สืบจิน, 2550) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พิรพัชร และคณะ เรื่อง การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาของกลุ่มประกอบอาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า นำไปใส่ในตู้ปลอดแมลงและบรรจุปลาแดดเดียวด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสม (จุฑามาศ พิรพัชร และคณะ, 2559) รวมทั้งสอดคล้องกับการงานวิจัยของจักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง เรื่อง ผลของกรรมวิธีการผลิตปลาและปริมาณเกลือที่เหมาะสมในปลานิลเส้นแดดเดียว พบว่า หลังจากตากแดดและเก็บรักษาในตู้ หรือตู้เย็น อภิปรายผลได้ วิธีการเก็บรักษา คือ บรรจุปลาแดดเดียวด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสมเพื่อสามารถเก็บปลาไว้ได้นาน หรือบรรจุภัณฑ์ที่มิดชิด ปลอดจากมดและแมลงที่จะมาทำความเสียหายให้กับปลาแดดเดียวได้ (จักรินทร์ ตรีอินทร์ทอง และศุภชัย ยงโธสง, 2562)

2.สภาพปัญหาการทำปลากะบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชน บ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) มีปัญหาจำนวนปลาลดลง พบว่า ปริมาณปลาและสัตว์น้ำในทะเลลดลงไปสามในสี่ เนื่องมาจากการประมง สาเหตุสำคัญที่สุด คือ การใช้เครื่องมือทำลายล้างนานาชนิด และการปล่อยน้ำเสียจากโรงงาน ชุมชน ลงสู่ทะเล นอกจากจะเป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตแล้ว ยังเป็นการทำลายระบบนิเวศอีกด้วย การจำกัดพื้นที่ทำการประมงทะเล และการขาดการติดตามและควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ถูกต้อง สำหรับการดำรงชีพ และการแพร่พันธุ์ของสัตว์น้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานของวิจัย ภัทรา นวลพลับ เรื่อง นิลแดดเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียวชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาการแปรรูปปลา มีปัญหาข้อควรระวังได้แก่ ปัญหาด้านการผลิต เพราะต้องเลือกช่วงเวลาการแปรรูปปลาแดดเดียวที่เหมาะสม (ภัทรา นวลพลับ, 2560) พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของปริยานุช จันทเดิม และคณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า การทำประมงพื้นบ้านต้องอาศัย “ทุน” ในการดำรงชีพ ทุนที่ส่งผลในเชิงบวก คือ ทุนมนุษย์ ได้แก่ ทักษะการอ่านสัญญาณธรรมชาติ การประดิษฐ์เครื่องมือสุขภาพที่

แข็งแรงทุนสังคม ได้แก่ การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทุนการเงิน ได้แก่ อาหารทะเลราคาสูงทุนสถาบัน ได้แก่ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมส่วนทุนที่ส่งผลกระทบในเชิงลบ ชาวประมงทำร้ายกันเอง เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและทุนธรรมชาติ ได้แก่ สภาพอากาศที่ไม่แน่นอน ภัยธรรมชาติสัตว์ น้ำน้อยลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุนมนุษย์ทุนสังคม และทุนการเงินเป็นทุนที่ให้ทั้งคู่ และโทษขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมในเรื่องของนโยบาย เศรษฐกิจค่านิยมของสังคม ฯลฯ เช่นเดียวกับทุนธรรมชาติ (ปริยานุช จันทเดิม และคณะ, 2562) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของของณชพงศ จันจุฬา เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงน้ำอูทกวิภาชประสิทธิ์ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ลุ่มน้ำปากพนังมีแม่น้ำปากพนังเป็นแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตประชาชนคนใช้น้ำภายใต้ความสมดุลของระบบนิเวศ 4 น้ำ อันประกอบด้วย น้ำจืด น้ำเปรี้ยว น้ำกร่อยและน้ำเค็ม สมดุลดังกล่าวสูญเสียลงเมื่อมีการทำลายป่าต้นน้ำ กอปรกับการขยายตัวของพื้นที่นาุ้ง ทำให้น้ำเค็มรุกพื้นที่เกษตร เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำจืดเพื่อทำนาข้าวกับกลุ่มผู้ใช้น้ำเค็มเพื่อทำนาุ้งกุลาลา ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและไร้ทางเลือกในการประกอบอาชีพ อภิปรายผลได้ว่า ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ ต้องอาศัยทรัพยากรประมงเป็นแหล่งอาหาร และแหล่งรายได้สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิต การจัดการน้ำเชิงเพื่อการเกษตร จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพประมงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ณชพงศ จันจุฬา, 2560) 2) ปัญหาด้านการผลิตปลาระบอบกแดดเดียว พบว่า การผลิตปลาระบอบกแดดเดียว มักพบความผิดพลาดในการผลิต ปัญหาการพบสารเคมีตกค้างในตัวปลาระบอบกแดดเดียว ปัญหาลักษณะปลาแข็งเมื่อทอด การผลิตปลาระบอบกแดดเดียวไม่ทันตรงตามกำหนด การผลิตปลาระบอบกแดดเดียว ไม่มีความโดดเด่น หรือแปลกใหม่ การผลิตปลาระบอบกแดดเดียวไม่ได้ตามมาตรฐาน ปลาระบอบกแดดเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานของณชพงศ จันจุฬา เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงน้ำอูทกวิภาชประสิทธิ์ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า น้ำเค็มรุกพื้นที่เกษตร เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกัน ต้องอาศัยทรัพยากรประมงในแม่น้ำเป็นแหล่งอาหาร และแหล่งรายได้ จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพประมง (ณชพงศ จันจุฬา, 2560) พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิภัทร นวลพลับ เรื่อง นิลแดดเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียว ชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาด้านการผลิต เพราะต้องเลือกช่วงเวลาการแปรรูปปลาแดดเดียวที่เหมาะสม เช่น ช่วงที่มีแสงแดดจัด และการเก็บรักษาไม่ให้เกิดความชื้น (ภัทร นวลพลับ, 2560) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยปริยานุช จันทเดิม และคณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า หน่วยงานของภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมส่วนทุนที่ส่งผลกระทบในเชิงลบ ชาวประมงทำร้ายกันเอง เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและทุนธรรมชาติ ได้แก่ สภาพอากาศที่ไม่แน่นอน ภัยธรรมชาติสัตว์ และน้ำน้อยลง (ปริยานุช จันทเดิม และคณะ, 2562) อภิปรายผลได้ว่า ปัญหาด้านการผลิต เพราะต้องเลือกช่วงเวลาการแปรรูปปลาแดดเดียวที่เหมาะสม เช่น ช่วงที่มีแสงแดดจัด ขาดความโดดเด่น หรือแปลกใหม่ ทำให้การผลิตปลาระบอบกแดดเดียวยังไม่ได้ตามมาตรฐาน 3) ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ พบว่า ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ประกอบไปด้วย ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้า ที่ไม่ได้มาตรฐานในการส่งออก ไม่ได้เป็นที่ยอมรับไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ปัญหาการทำผลิตภัณฑ์ไม่ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ปัญหาการทำผลิตภัณฑ์ไม่ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานของปริยานุช จันทเดิม และคณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า เกิดการแย่งชิงทรัพยากรอยู่กับบริบทแวดล้อมในเรื่องของนโยบายเศรษฐกิจ และค่านิยมของสังคม กลายเป็นปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (ปริยานุช จันทเดิม และคณะ, 2562) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของณชพงศ จันจุฬา เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชน

ประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงทรัพยากรน้ำอุทกวิทยาประสิทธิในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การดำรงชีพอยู่ได้ภายใต้ความสมดุลของระบบนิเวศสูญเสียลงเมื่อมีการทำลายป่าต้นน้ำทำให้เกิดความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน (ณขพงศ์ จันจุฬา, 2560) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจัยภัทรา นวลพลับ เรื่อง นิลแดดเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียวชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เช่น การเก็บรักษาไม่ให้เกิดความชื้น และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย อภิปรายผลได้ว่า ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เช่น การเก็บรักษาไม่ให้เกิดความชื้นและขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย ภายใต้บริบทแวดล้อมในเรื่องของนโยบายเศรษฐกิจและค่านิยมของสังคม ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน (ภัทรา นวลพลับ, 2560) 4) มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งทุน และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย มักเกิดจากปัญหาเครือข่ายวิสาหกิจ ขาดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้าน ความรู้ แหล่งเงินทุน ก็จะยิ่งทำให้ขาดทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ และขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและทักษะทางด้านภาษาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจัยภัทรา นวลพลับ เรื่อง นิลแดดเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียวชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีปัญหาข้อควรระวังได้แก่ ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เช่น การเก็บรักษาไม่ให้เกิดความชื้น และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย (ภัทรา นวลพลับ, 2560) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของณขพงศ์ จันจุฬา เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงทรัพยากรน้ำอุทกวิทยาประสิทธิในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและขาดแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ คือ การประมงเป็นแหล่งอาหารและแหล่งรายได้สำคัญ (ณขพงศ์ จันจุฬา, 2560) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยปริยานุช จันทเดิม และคณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า การทำประมงพื้นบ้านต้องอาศัย “ทุน” ในการดำรงชีพ ทุนมนุษย์ และการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทุนการเงิน (ปริยานุช จันทเดิม และคณะ, 2562) อภิปรายผลได้ว่า มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน และขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย เนื่องจากขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทุนการเงิน ขาดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย และขาดแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ 5) ปัญหาด้านช่องทางการตลาด พบว่า ปัญหาช่องทางการตลาด มักพบปัญหาทางด้านตัวสินค้า และบริการ ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกลูกค้าเป้าหมาย ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานขายในกิจการทุกแห่งจะประสบปัญหาเรื่องการคัดเลือก ดูแล ส่งเสริมพนักงานขายให้มีคุณภาพ ปัญหาเรื่องหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์ ปัญหาด้านการโฆษณาและส่งเสริมการขาย ปัญหาช่องทางการจำหน่าย ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาทางด้านการแข่งขัน ปัญหาด้านความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจัยภัทรา นวลพลับ เรื่อง นิลแดดเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียวชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาด้านช่องทางการตลาด ยังมีจำกัด และแนวโน้มการแข่งขันที่สูงขึ้น (ภัทรา นวลพลับ, 2560) พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัย ปริยานุช จันทเดิม และคณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ขาดความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมของนโยบายเศรษฐกิจ (ปริยานุช จันทเดิม และคณะ, 2562) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของณขพงศ์ จันจุฬา เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงทรัพยากรน้ำอุทกวิทยาประสิทธิในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การขยายตัวของพื้นที่นาุ้ง ทำให้น้ำเค็มรุกพื้นที่เกษตรอภิปายผลได้ว่าเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ขาดแหล่งอาหาร และผลิตสินค้าไม่สามารถขายได้ (ณขพงศ์ จันจุฬา, 2560)

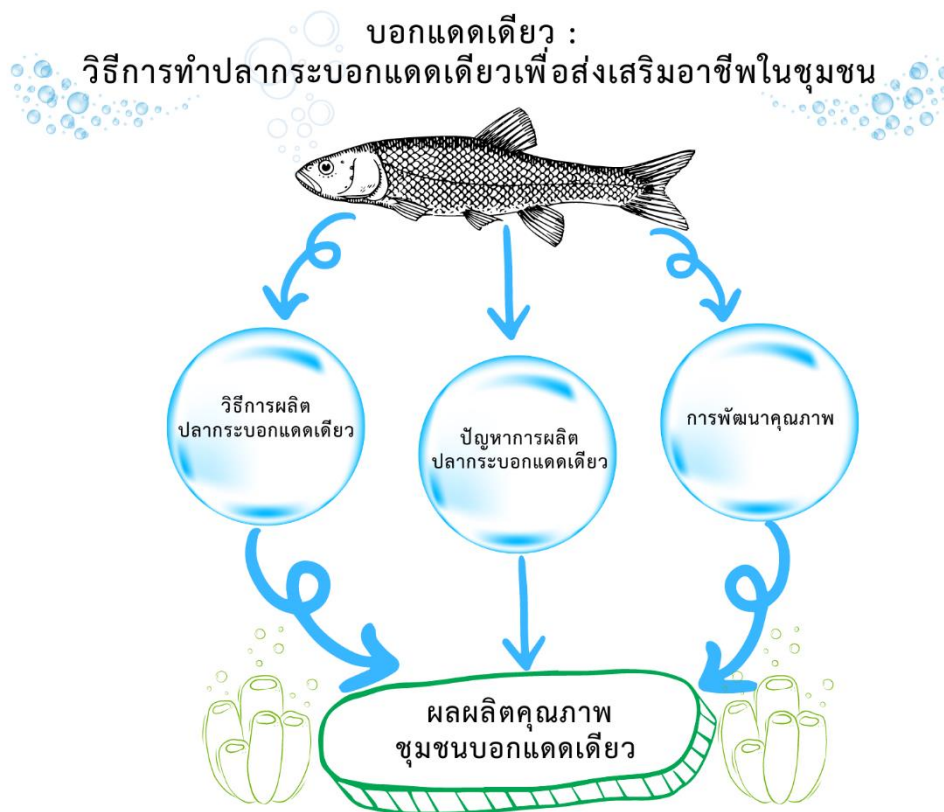
3.แนวทางการส่งเสริมการทำปลากระบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การให้ความรู้ในการ

อนุรักษ์พันธุ์ปลา พบว่า ต้องออกกฎหมายการทำประมงที่มีประสิทธิภาพ และยุติการทำประมงแบบทำลายและ
 ผิดกฎหมายเพื่อฟื้นคืนจำนวนพันธุ์ปลาในระยะเวลาอันรวดเร็ว หรืออย่างน้อยที่สุดควรจะนำมาใช้งานได้อย่าง
 เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษสุดา พลแก้ว เรื่อง ภูมิปัญญาการแปรรูปปลาท้องถิ่นเพื่อการดำรงอยู่ตาม
 วิถีป่าพรุ กรณีศึกษา : กลุ่มผลิตภัณฑ์ตลาดปลา ตำบลบ้านตุล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ช่วย
 ส่งเสริมในเรื่องการอนุรักษ์ท้องถิ่น และการถนอมอาหารให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนแบบดั้งเดิม
 วิถีป่าพรุ และยังเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน พร้อมกับนำความรู้ และภูมิปัญญาที่มีอยู่ (เกษสุดา พลแก้ว,
 2560) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีฉัตร มัทมิม เรื่อง ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้า
 ชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา
 พบว่า มีแนวทางได้แก่ ผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องและตรงความต้องการ และมีความต่อเนื่องให้ตรงกับความต้องการของ
 ผู้บริโภค (ปรีฉัตร มัทมิม, 2558) รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ สังเวียน อินอ่วม เรื่อง การเสริมสร้าง
 ศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอสระบุรี จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การสืบทอดภูมิปัญญา และวิถี
 การดำรงชีวิต ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ อภิปรายได้ว่า การให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลาให้
 สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนแบบดั้งเดิม และยังเป็นการอนุรักษ์ศึกษาเกี่ยวกับการรักษาพันธุ์
 ปลากระบอกให้ผลิตสินค้าต่อเนื่อง และตรงความต้องการ (สังเวียน อินอ่วม, 2560) 2) การพัฒนาสินค้าให้ได้
 มาตรฐาน/ปลอดภัย พบว่า ทำงานเป็นระบบเพื่อให้ได้สินค้ามีคุณภาพ ความปลอดภัย ความน่าเชื่อถือ และเป็น
 มาตรฐานเดียวกันทั้งหมดเน้นในด้านการพัฒนาด้านความปลอดภัยอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผการัตน์
 พินิจวัฒน์ เรื่อง การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน กรณีศึกษาบ้านโพธิ์ไทร ตำบลเมือง อำเภอมืองจังหวัดเลย พบว่า การ
 ประกอบอาชีพและแนวทางการส่งเสริมอาชีพ มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน
 ได้แก่ หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ส่วนการให้มีโอกาสเสริมในชุมชนที่ชาวบ้านต้องการมากที่สุด และต้องการให้
 มีอาชีพเสริม และวิธีการส่งเสริมอาชีพภายในหมู่บ้าน คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และต้องการให้หา
 ตลาดรองรับสินค้า (ผการัตน์ พินิจวัฒน์, 2561) พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริมา เนตรสุวรรณ เรื่อง
 ประโยชน์ของการประกอบอาชีพในรายวิชากลุ่มบูรณาการ (แกนหลักการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี) พบว่า การ
 ประกอบอาชีพก่อให้เกิดเงิน หรือรายได้สำหรับใช้ในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความสุขทางใจ
 เป็นการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า (ศิริมา เนตรสุวรรณ, 2553) รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของมุกดาวัน
 สัจจรัตน์ เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ พบว่า การส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพเป็นนโยบายแก้ไขปัญหา
 ความยากจน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาการประกอบอาชีพ ทั้งเทคนิควิธีการผลิตการพัฒนา
 ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาดมุ่งไปยังชุมชนเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ประชาชนมีส่วนร่วมการ
 สร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์การบริการที่มีคุณภาพ และก่อให้เกิด
 รายได้กลับสู่ชุมชน อภิปรายผลได้ว่า การพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน/ปลอดภัย เป็นการพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์ที่มี
 คุณภาพ หรือก็คือปลากระบอกแดดเดียวที่ก่อให้เกิดรายได้กลับสู่ชุมชนภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (มุกดาวัน สัจจ
 รัตน์, 2552) 3) การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ พบว่า ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการในการนำปลากระบอก
 มาแปรรูปเป็นปลากระบอกแดดเดียว เพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเอง ครอบครัวและคนในชุมชน ผลผลิตมาจาก
 กระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน และแรงงานในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมุกดาวัน
 สัจจรัตน์ เรื่อง การส่งเสริมดำเนินงานกลุ่มอาชีพ พบว่า เป็นการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่ม
 และการผลิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ (มุกดาวัน สัจจรัตน์, 2552) พบว่าสอดคล้องกับการศึกษา
 ของศิริมา เนตรสุวรรณ เรื่อง ประโยชน์ของการประกอบอาชีพในรายวิชากลุ่มบูรณาการ (แกนหลักการทำงานอาชีพ
 และเทคโนโลยี) พบว่า การประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน (ศิริมา เนตรสุวรรณ, 2553)
 รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ ผการัตน์ พินิจวัฒน์ เรื่อง การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน กรณีศึกษาบ้านโพธิ์ไทร
 ตำบลเมือง อำเภอมืองจังหวัดเลย พบว่า หน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน ได้แก่

หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ อภิปรายผลได้ว่า การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ ควรมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน ได้แก่ หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และให้มีอาชีพเสริมในชุมชนที่ชาวบ้านต้องการ (ผการัตน์ พินิจวัฒน์, 2561) 4) การถ่ายทอดความรู้สู่รุ่น พบว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำปลากะบอกแดดเดียว จากผู้ที่เชี่ยวชาญ และคอยสอนงานให้อย่างมีขั้นตอนสามารถช่วยให้คนรุ่นหลังนำความรู้ความรู้อไปประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริมา เนตรสุวรรณ เรื่อง ประโยชน์ของการประกอบอาชีพในรายวิชากลุ่มบูรณาการ (แกนหลักการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี) พบว่า ทำให้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ (ศิริมา เนตรสุวรรณ, 2553) พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ ทาดา รัชกิจ เรื่อง การพัฒนาอาชีพ พบว่า การหาเลี้ยงครอบครัวมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เพื่อให้มีอาชีพ และรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว (ทาดา รัชกิจ, 2562) รวมทั้งทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของสุพินดา เกิดมาลี เรื่อง โครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับสตรีตำบลท่าไม้ พบว่า การพัฒนานั้นสะท้อนถึงการก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาด้านอาชีพสะท้อนถึงความก้าวหน้าในการทำงานที่แสดงถึงความเติบโตในสายอาชีพของตน พัฒนาอาชีพอยู่อย่างที่จะเรียนรู้การทำงาน ในขณะเดียวกันก็หาเลี้ยงชีพได้ด้วย และการพัฒนาอาชีพอยู่เสมอก็จะกลายเป็นคนที่มีศักยภาพ อภิปรายได้ว่า การถ่ายทอดความรู้สู่รุ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเรียนรู้การทำปลากะบอกแดดเดียวอย่างสร้างสรรค์ และถ่ายทอดความรู้ให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป (สุพินดา เกิดมาลี, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 บอกแดดเดียว : วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน

จากภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน แบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ 1) วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียวทะเลชุมพุก 1.1) การเตรียมวัสดุ 1.2) วิธีการทำความสะอาดตัวปลา 1.3) มีวิธีการนำปลาใส่เกลือ 1.4) วิธีการนำปลาตากแดด 1.5) วิธีการเก็บรักษา และบรรจุภัณฑ์ 2) ปัญหาการทำปลากะบอกแดดเดียวทะเลชุมพุก 2.1) มีปัญหาจำนวนปลาลดลง 2.2) ปัญหาด้านการผลิตปลากะบอกแดดเดียว 2.3) ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ 2.4) มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน 2.5) ปัญหาด้านช่องทางการตลาด 3) แนวทางการส่งเสริมการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน 1) การให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลา 2) การพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน/ปลอดภัย 3) การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ 4) การถ่ายทอดความรู้สู่รุ่นสู่รุ่น

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการทำปลากะบอกแดดเดียว พบว่า 1.1) เตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ ได้แก่ ปลากะบอก เกลือ กะละมัง มีด น้ำสะอาด และแผงตากปลา 1.2) ทำความสะอาดตัวปลา ขูดเกี๊ยว แล้วตัวปลา ควักไส้ออกมา และล้างน้ำสะอาด 1.3) ผสมเกลือเพื่อล้างตัวปลาเพื่อลดความเค็ม 1.4) นำปลาทากแดดให้ผิวเนื้อ ด้านนอกและด้านในแห้งหมาด 1.5) เก็บรักษาไว้ในตู้เย็น 2) สภาพปัญหาการทำปลากะบอกแดดเดียว พบว่า 2.1) จำนวนปลาลดลงเนื่องมาจากการประมงแบบทำลายล้าง การปล่อยน้ำเสีย และขาดควบคุมการใช้ประโยชน์ พื้นที่ 2.2) ปัญหาการผลิตได้แก่ พบสารเคมีตกค้าง ผลิตปลากะบอกไม่ทันตามกำหนด และขาดความโดดเด่น 2.3) ปัญหาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สินค้าขาดคุณภาพ ไม่เป็นที่ยอมรับ ขาดบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย และผลิตไม่ตรงตามคุณภาพที่ต้องการ 2.4) ขาดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ 2.5) ปัญหาด้านช่องทางการตลาดจากปัญหาการผลิตปลาแดดเดียวไม่ทันเวลาปัญหาช่องทางการจำหน่าย และปัญหาทางด้านการแข่งขันทางการค้า 3) แนวทางการส่งเสริมการทำปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน พบว่า 3.1) ให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลาตามกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ยุติการทำประมงแบบทำลาย และฟื้นคืนจำนวนพันธุ์ปลา 3.2) พัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และมาตรฐานเดียวกัน 3) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน และแรงงานในชุมชน 4) การส่งเสริมการจัดตั้งงบประมาณแหล่งกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อขอทุนมาประกอบอาชีพในการทำปลากะบอกแดดเดียว 5) การส่งเสริมถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้สู่รุ่นสู่รุ่นช่วยให้คนรุ่นหลังนำความรู้ประกอบอาชีพได้ ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มทำปลากะบอกแดดเดียว 1) ควรมีพัฒนาสูตรของปลากะบอกแดดเดียวให้มีความหลากหลาย โดยคิดสูตรปลากะบอกให้มีรสชาติที่แปลกใหม่ กว่าเดิม 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปลากะบอกแดดเดียวว่ารสชาติอร่อยไม่เหมือนที่อื่น ให้ผู้บริโภคได้ทราบ และส่งเสริมเป็นสินค้า OTOP ของชุมชน ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 1) ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำปลากะบอกแดดเดียว 2) สนับสนุนให้เยาวชนรุ่นหลังสนใจในภูมิปัญญาการทำปลากะบอกแดดเดียว และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาการทำปลากะบอกแดดเดียวในชุมชน ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1) จัดให้มีการอบรมทางด้านวิชาการ เรื่องสุขภาพอาหารในด้านการรักษาคุณภาพของวัตถุดิบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการทำปลากะบอกแดดเดียว และจัดหาตลาดรองรับผลผลิตจากการทำปลากะบอกแดดเดียว 3) จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์การทำปลากะบอกแดดเดียว และจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพการทำปลากะบอกแดดเดียว ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) การได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการขายปลากะบอกแดดเดียว กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) การได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการทำปลากะบอกแดดเดียวในพื้นที่ตำบลแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) การได้ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและแนวทางการส่งเสริมการขายปลากะบอกแดดเดียวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตะลุมพุก หมู่ที่ 2 ตำบลแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- เกษสุตา พลแก้ว. (2560). ภูมิปัญญาการแปรรูปปลาท้องถิ่นเพื่อการดำรงอยู่ตามวิถีป่าพรุ กรณีศึกษา: กลุ่มผลิตภัณฑ์ตลาดปลา ตำบลบ้านตุล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จักรินทร์ ตริอินทร์ทอง และศุภชัย ยงไธสง. (2562). ผลของกรรมวิธีการผลิตปลา และปริมาณเกลือที่เหมาะสมใน ปลานิลเส้นแดดเดียว. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- จุฑามาศ พีรพัชร และคณะ. (2559). การพัฒนาต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาของกลุ่มประกอบ อาชีพจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระนคร.
- ณพวง จันทจุฬา. (2560). ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการ ประมงน้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารการจัดการ สิ่งแวดล้อม, 13(2), 10-20.
- ทาดา รัชกิจ. (2562). การพัฒนาอาชีพ. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2563 จาก <https://th.hrnote.asia/>
- จิตรัตน์ มิ่งสามร. (2561). บทความเรื่อง กินปลาเป็นตัว หรือ กินน้ำมันปลา เป็นเม็ด หมอชาวบ้าน. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2563 จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/42163>
- ปรีฉัตร มัทมิต. (2558). ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลา เปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปรียานุช จันทเดิม และคณะ. (2562). ยุทธศาสตร์การดำรงชีพของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนา บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษา จังหวัดระยอง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 11(3), 53-66.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน กรณีศึกษาบ้านโนนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมืองจังหวัด เลย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(3), 913-926.
- ภัทรา นวลพลับ. (2560). นิลแดดเดียว: แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลานิลแดดเดียว ชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มุกดาวัน สัตยจรดี. (2552). การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ. สุรินทร์: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์.
- ศิริมา เนตรสุวรรณ. (2553). ประโยชน์ของการประกอบอาชีพ. ใน รายงานการวิจัย. วัฒนาพานิช.
- สังเวียน อินอ่วม. (2560). การเสริมสร้างศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2563 จาก <https://research.dru.ac.th/fcm/pladaddew.html>
- สุกรชัย สืบจิน. (2550). ปลาเค็มแดดเดียว. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2563 จาก <https://rakbankerd.com/agriculture/>
- สุพินดา เกิดมาลี. (2557). โครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับสตรีตำบลท่าไม้. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2563 จาก <http://www.thamai.go.th/>

การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพ
เชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช*

GROUP MANAGEMENT UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF
TAMARIND WOOD CUTTING BOARD OCCUPATION GROUP IN BAN CHANG HUN
COMMUNITY, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

กาญจน์ พจนารีย์¹, ปริศนา ลิขิตวัฒน์¹, จิตติมา ดำรงวัฒนะ¹, จรวยพร เหมรังษี², วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล², อีรวัฒน์ ทองบุญชู²,
บุญญาดา จงละเอียต², ศักดิ์ดา ทารเทศ², ทิพย์วรรณ จันทรา^{2*}, เสรี ปานทน², สุชาติ มสันต์³, นรากร ทองแท้³
Kan Potjanaarree¹, Prisana Sikivat¹, Jittima Damrongwattana¹, Jaruyaporn Hemrangsee², Wichet Sinprasitkul², Theerawat Thongboonchu²,
Punyada Chongla-iad², Sakda Hanthet², Tippawan Chanttra^{2*}, Seree Phanton², Suchat Masant³, Narakorn Thongthae³

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช¹

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand²

นักวิชาการอิสระ³

Independent Academic, Thailand³

*Corresponding author E-mail: tip06941@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง เป็นจำนวน 7 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 4 คน เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร ผลการวิจัย พบว่า 1) พัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม พบว่า มี 4 ขั้นตอน คือ 1.1) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 1.2) ขั้นตอนการรวมตัวกันของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 1.3) ขั้นตอนการผลิตสินค้าภายในกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม และ 1.4) ด้านขั้นตอนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 2) สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม ดังนี้ 2.1) ปัญหาการผลิตกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 2.2) ปัญหาบรรจุภัณฑ์กลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 2.3) ปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม และ 2.4) ปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม และ 3) การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 3.1) ความพอประมาณของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 3.2) ความมีเหตุผลของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 3.3) การมีภูมิคุ้มกันของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม และ 3.4) การมีความรู้ของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม 3.5) การมีคุณธรรมของกลุ่มอาชีพดานเฉียงไม้มะขาม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, กลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม, ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this study aimed to study: 1) The development for the formation of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group of Ban Chang Hun Community in Nakhon Si Thammarat Province; 2) Problematic conditions of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group of Ban Chang Hun Community in Nakhon Si Thammarat Province; 3) Group management under the Philosophy of Sufficiency Economy of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group of Ban Chang Hun Community in Nakhon Si Thammarat Province. This study was qualitative research that utilized in-depth interviews. Key informants were selected using purposive sampling. They consisted of seven persons. Key informants were classified into two groups: The group of primary key informants had a total of three persons, and the group of secondary key informants had a total of four persons. The data was analyzed using documentary analysis. The results of the research found that: 1) The development for the formation of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group found that there were four steps: 1.1) The formation stage of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 1.2) The integration process of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 1.3) The product production stage within the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; and 1.4) The management process of the Tamarind Dan Qiang Occupational Group. 2) Problematic conditions of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group were as follows: 2.1) Problems in terms of production of Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 2.2) Problems with packaging in the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 2.3) Problems in the aspect of marketing within the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; and 2.4) Problems in the aspect of management of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group. 3) Group management under the Philosophy of Sufficiency Economy was found as follows: 3.1) Modesty of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 3.2) Reasonableness of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 3.3) Self-immunity of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; and 3.4) Knowledgeableness of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group; 3.5) Morality of the Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group.

Keywords: Group Management under the Philosophy of Sufficiency Economy, Tamarind Wood Cutting Board Occupation Group, Ban Chang Hun Community Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ชุมชนได้ฝึกฝนประสบการณ์ใช้สติปัญญาในการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกัน ในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมซึ่งมีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรโล่งชีวิต และวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน และสมดุสนนอกจากนี้การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการกลุ่มที่เหมาะสมกับยุคสมัย (สิริอร วิชชาวุธ, 2544) ดังนั้นการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงแต่ท้องถิ่นและผู้คนเท่านั้นเท่านั้น เช่นเดียวกับชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้เศรษฐกิจ

พอเพียงที่หลากหลายชาวบ้านใช้ประกอบอาชีพเสริม แต่ไม่ได้ทำกันเป็นกลุ่มส่วนใหญ่ใครมีวัตถุดิบอะไรก็นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้เองหรือจำหน่ายเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชิงไม้มะขาม

ในปัจจุบันเชิงไม้มะขามสามารถนำมาออกแบบให้เหมาะสมตามประโยชน์การใช้งาน เช่น เสริฟวางอาหาร และได้ออกแบบให้มีรูปทรงที่แปลกใหม่ทันสมัยแปลกตา และเพิ่มสีลวดลายสวยงามลงไปทำให้เชิงดูน่าซื้อมากยิ่งขึ้นช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้เป็นอย่างดี (พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์, 2547) ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปลูกมะขามเป็นจำนวนมากเมื่อต้นมะขามโตเต็มที่สามารรถนำมาแปรรูปเป็นเชิงไม้มะขามโดยใช้ภูมิปัญญาในการทำมาผลิตเชิงโดยการหมัก และแช่น้ำเกลือภูมิปัญญาชาวบ้านในการรักษาเชิงไม้ให้ใช้ได้นานเชิงไม้ก่อนที่จะนำมาใช้จะต้องนำเชิงนั้นมาแช่น้ำเกลือเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนแล้วค่อยนำเอาออกมาตากแดดให้แห้งเมื่อแห้งดีแล้วก็พร้อมที่จะนำเอาไปใช้งาน เพราะวิธีการแช่เกลือนี้ทำให้เนื้อไม้มีความเหนียวไม่แตกง่ายเพราะคุณสมบัติของเกลือนั่นเองนับว่าเป็นภูมิปัญญาในการรักษาเนื้อไม้ให้คงทนและใช้งานได้นานและสืบทอดวิธีการนี้จากรุ่นสู่รุ่นจวบจนถึงปัจจุบันนั่นเอง (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์, 2540)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง กลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม :การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นอาชีพที่หายากแล้วในปัจจุบันที่ทำได้ด้านเสียงด้วยภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยก่อน และยังสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว เพราะใช้ต้นทุนน้อยและยังเป็นการรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาของด้านเชิงในรูปแบบของชาวบ้านเพราะสมัยนี้หายากแล้ว ผู้วิจัยก็หวังว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและยังเป็นการอนุรักษ์การทำตานเฉียงแบบภูมิปัญญาชาวบ้านและสืบทอดต่อไปอย่างยาวนาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.ด้านขอบเขต

1.1 ขอบเขตด้านประชากร (Population)

- 1.1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ประชาชนกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 3 คน ได้แก่ นายภาคภูมิ ติณพพรณ นางราตรี คล้ายทองคำ นางมาลี พงษ์พรรค
- 1.1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวน 4 คน ได้แก่ นายชำนาญ ลักษณะชญา (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ) นายอนุสรณ์ รักชาติ (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14) นายประสิทธิ์ บุญเลิศ (เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน) นางรัตนา พงศ์ประดิษฐ์ (เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.2.1 พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม
- 1.2.2 สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม
- 1.2.3 การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์อาจจะต้องใช้อุปกรณ์ในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

2.2 บันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็นและตามข้อมูลจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยการใช้สายตา

2.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

2.4 เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกที่ระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ

3.2 สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน

3.3 ประสานงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ

3.4 รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัยทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพตานเคียงไม้มะขาม

1.1 ขั้นตอนตัวของกลุ่ม

การศึกษาเรื่อง การกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

“แต่ก่อนไม่ลำบากการหาเงินก็สะดวก มีความอุดมสมบูรณ์แต่ก่อนมีจำนวนคนไม่มากการหาเงินก็สะดวกมาเรื่อย ๆ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลง มีผู้คนจำนวนมากขึ้นการถมดินปลูกบ้านเรือนก็มากขึ้นจากพื้นที่ที่เคยหาอาหารก็กลายเป็นที่อยู่อาศัยหมดแล้ว” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“เมื่อก่อนชุมชนแห่งนี้ได้ปลูกต้นมะขามไว้เป็นจำนวนมากสองข้างทางยาวถนนจะเห็นได้ว่ามีแต่ต้นมะขามเพราะที่เค้าปลูกต้นมะขามเพื่อที่จะให้ร่มเงาแก่การสัญจรรถไปมาและไม้มะขามก็มีความคงทนและแข็งแรงมาก” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“บ้านท่าเรือได้มีการพัฒนาทำถนนหนทางเพื่อการสัญจรรถให้มีความสะดวกขึ้นก็เลยตัดสินใจไต่ถามมะขามสองข้างทาง ชาวบ้านจึงเกิดแนวคิดที่ว่ามะขามมีความคงทนและแข็งแรงกว่าไม้อื่น ๆ จึงรวมตัวกันนำมะขามมาทำเป็นดานเสียบ” (นางมาลี พงษ์พรก, 2565)

“ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านเริ่มหมดไม้มะขามในการทำดานเสียบแล้ว จึงทำให้กลุ่มมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง เพราะทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการแล้ว จึงมีกลุ่มอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ในท่าเรือเท่านั้น” (สุพัสรา บุญช่วย, 2565)

สรุปได้ขั้นก่อตัวของกลุ่ม พบว่า การจัดตั้งกลุ่มทำดานเสียบไม้มะขามนั้นมีอย่างยาวนานมาแล้ว ตั้งแต่บรรพบุรุษมายังรุ่นลูกหลานได้มีอาชีพที่สืบทอดกันมาหาเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี ต่อไปทรัพยากรหรือต้นมะขามได้มีจำนวนที่ลดน้อยลงก็ส่งผลต่อชาวบ้าน บางรายก็ล้มเลิกการทำไปอาชีพนี้เป็นอาชีพที่สุจริตหน้าอนุรักษ์และหน้าส่งเสริมอย่างยิ่ง

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพเซียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

“หลังจากที่ทุกคนได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นหรือข้อแลกเปลี่ยนพูดคุยร่วมกัน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่ม กลุ่มได้พูดคุยตกลงกันว่าต้องมีการวางแผน วางกฎระเบียบในการทำงานร่วมกัน และวางแผนแนวทางในการทำงานของกลุ่ม” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“หลังจากที่ได้พูดคุยกันแล้วได้มีการนัดรวมกลุ่มกันบ่อยครั้งเพื่อมาปรึกษาหารือกัน” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“รวมกลุ่มกันทำดานเสียบไม้มะขาม โดยวางแผนแนวทางการทำงาน แยกตามหน้าที่การปฏิบัติงานการงาน โดยตนได้รับมอบหมายว่าอยู่หน้าที่อะไร ทำอะไรบ้าง” (นางมาลี พงษ์พรก, 2565)

สรุปขั้นตอนการปฏิบัติ ได้ว่า การทำงานนั้นต้องอาศัยและพึ่งพากันเหมือนพี่เหมือนน้อง เพื่องานจะได้ออกมาดีและสำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้งานออกมามีคุณภาพ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนในการเลื่อยไม้มะขาม และขัดหน้าไม้ให้มีความเรียบ

1.3 ขั้นการขายตัว

“เมื่อก่อนชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนที่มีการคมนาคมทางเรือไปไหนมาไหนก็ใช้เรือในการเดินทาง ผู้คนอยู่กันอย่างเป็นพี่เป็นน้องรักใคร่ปรองดองกัน และต่อมาได้มีการพัฒนาให้มีถนนหนทางสะดวกในการเดินทางมากขึ้น” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“แต่ก่อนประชาชนมีความรักสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในปัจจุบันแยกกันอยู่แต่ละคนก็มีอาชีพของตัวเองทำมาหากินกันไป” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“บ้านท่าเรือเรามีความอุดมสมบูรณ์มากด้านการเกษตรคนในชุมชนมีความอดทนและขยัน” (นางมาลี พงษ์พรรค, 2565)

ขั้นการขยายตัว สรุปได้ว่า การขยายตัวนั้นเกิดจากการปรับปรุงพัฒนาฝีมือในการทำงานต้องมีความคล่องตัวในการทำงาน ไม่เปื้อนเปื้อนใครอยู่กันแบบรักใคร่กลมเกลียวกันจะส่งผลต่องานและงานออกมาดี

ภาพที่ 2 สินค้ามีการจำหน่ายทั้งปลีก และส่ง อีกทั้งยังมีการพัฒนาวางขายสินค้าทางระบบออนไลน์อีกด้วย

2. สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพตานเฉียงไม้มะขาม

2.1 สภาพปัญหาการผลิต

“ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ ที่หามาทำด้านฉกค่อนข้างยากแล้วในปัจจุบัน” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“เครื่องจักรที่ใช้ทำงานก็มีระยะเวลาที่นานมากแล้วถ้าเกิดจะซื้อใหม่ก็ราคาค่อนข้างที่จะสูงมาก” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“มลพิษที่เตาเผาตานเฉียงส่งผลต่อสุขภาพร่างกายของคนในพื้นที่ใกล้เคียงในขณะที่เลื่อยไม้และรวมไปถึงฝุ่นที่ทำการเลื่อยไม้กระจายไปทั่ว” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาของกลุ่ม ด้านปัญหาการผลิต พบว่า หลัก ๆ แล้ว พบว่า มีเสียงดังรบกวนชาวบ้านทำให้เป็นที่ไม่พอใจในบางส่วนแต่ส่วนมากคนในพื้นที่จะชินกับเสียงเลื่อยเพราะไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ในเรื่องของเสียงของการทำงานของเครื่องจักร

ภาพที่ 3 รูปตานเฉียงไม้มะขามที่เสร็จสิ้นกระบวนการทำแล้ว และพร้อมที่จะจำหน่ายสินค้าต่อไป

2.2 สภาพปัญหาในการบรรจุภัณฑ์

“दानเฉียงจะไม่มีการทำลวดลายและเป็นสิ่งที่ไม่จ้องใช้การบรรจุอะไรใด ๆ เพราะทำเสร็จก็สามารถวางจำหน่ายได้เลย” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาบรรจุภัณฑ์ทางกลุ่มไม่มีปัญหาในด้านนี้เพราะการทำदानเฉียงเป็นการทำที่ขั้นตอนมีไม่มากและไม่ซับซ้อนในการทำ เมื่อทำเสร็จก็สามารถวางจำหน่ายได้เลย

2.3 สภาพปัญหาด้านการตลาด

“พ่อค้าคนกลางจะได้ราคาดีที่รับจากเราไปจำหน่ายต่ออยู่ที่เค้าจะวางราคาตามขนาดของदानเฉียงเลย ” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“บางทีก็ทำदानเฉียงไม่ทันต่อความต้องการ การทำงานจะต้องเน้นคนงานที่มีความชำนาญพอสมควรเพื่อทันเวลา” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“จะมีเป็นบางช่วงที่ขายไม่ได้บ้างเพราะปัจจุบันผู้คนค่อนข้างที่ประหยัดการใช้จ่ายแต่दानเฉียงเป็นสิ่งที่ผลิตแล้วไม่มีวันเน่าเสียเลยไม่ส่งผลกระทบต่ออะไรมากมาย” (นางมาลี พงษ์พรรค, 2565)

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาด้านการตลาดความต้องการซื้อจะสูง การผลิตจะช้าเนื่องจากไม่มีสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการทำदानเฉียง

3. การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพदानเฉียงไม้มะขาม

3.1 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ

3.2 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล

3.3 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน

3.4 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้

3.5 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม

“มีการนำไม้มะขาม มาทำเป็นदानเฉียงเพื่อที่จะสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง และคนในครอบครัว โดยมีคนรับซื้อदानเฉียงไปขายต่อ” (นายภาคภูมิ ตินพรรณ, 2565)

“เปิดโอกาสให้คนทั่วไปและคนในชุมชนหรือเด็กที่สนใจในการทำदानเฉียง เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาไม่ให้สูญหาย และคนที่สนใจก็เอาไปประกอบเป็นอาชีพได้” (นางราตรี คล้ายทองคำ, 2565)

“นำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่มีอยู่มาแปรรูปและสอนให้คนในชุมชนสามารถทำदानเฉียงเพื่อนำมาใช้และสร้างรายได้” (นางมาลี พงษ์พรรค, 2565)

อภิปรายผล

1. พัฒนาการการเกิดกลุ่ม 1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า กลุ่มเริ่มจากการพูดคุยเรื่องปัญหาการว่างงานและรายได้ไม่เพียงพอในการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปาริชาติ วลัยเสถียร เรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่าขั้นตอนตัวของกลุ่มที่เกิดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนกระทั่งกลายเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้ตระหนักสิ่งที่เผชิญอยู่ เกิดแกนนำในการประสานความสนใจร่วมในการรวมกลุ่ม (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2541) พบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ บัณฑิต อ่อนดำ เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบท กล่าวว่า ประสพการณ์จากโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในงานพัฒนา (SFPP) พบว่า กระบวนการกระตุ้นให้เกิดกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยนั้น ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การ

เตรียมกลุ่ม (pre group stage) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกษตรกรตำบลเข้าไปสร้างความคุ้นเคย การยอมรับ และความไว้วางใจ จากชุมชน (บันชร อ่อนดำ, 2533) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ปะลาวัน เรื่องการดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผู้ประสพภัยคลื่นยักษ์สึนามิ : กรณีศึกษากลุ่มเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง พบว่า หลังจากที่ชุมชนบ้านเกาะมุกด์ได้รับความเสียหายจากคลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และชุมชนได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการช่วยเหลือให้ตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เสริม เนื่องจากรายได้จากการประมงซึ่งเป็นอาชีพหลักลดน้อยลง ปัจจัยภายในที่สนับสนุนการดำรงอยู่ของกลุ่ม ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มนั้นเกิดจากความต้องการของสมาชิกกลุ่มที่ต้องการมีรายได้เสริม และได้ลดจากการประสพภัยสึนามิ เนื่องจากได้พบปะกันเมื่อมีการรวมกลุ่ม (มยุรา ปะลาวัน, 2550) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นมาโดยวางแผน และกฎระเบียบของกลุ่ม วางแนวทางการทำงาน และเริ่มลงมือปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ และเป็นวิสาหกิจที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและขยายผลไปยังชุมชนใกล้เคียง 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม ได้รับการตอบกลับของลูกค้า และมีการผลิตมากขึ้นจากเดิมหลายเท่า การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรนั้นตั้งไว้ โดยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น กรมการพัฒนาชุมชน ได้อธิบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชน 4) ขั้นตอนการมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มประสบผลสำเร็จมีรายได้เสริมสามารถเลี้ยงดูครอบครัวตนเองได้ตามคนในกลุ่มให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนนั้น เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชนพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ไม่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการผลิตที่ซับซ้อน มุ่งหวังเพียงตลาดในชุมชนก่อนในเบื้องต้น ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนมีลักษณะใกล้เคียงกับธุรกิจชุมชนในประเด็นการ

2. สภาพปัญหาของกลุ่ม 1) ปัญหาการผลิต ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้แล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ ที่หามาทำदानเฉียงค่อนข้างยากแล้วในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย เรืองกุล เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตหรือที่ต้องอาศัยฝีมือ และความชำนาญ และปัญหาด้านเงินทุนที่มีไม่เพียงพอ ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการค้า และการบริการ กลุ่มยังไม่มีแนวคิดในการผลิตของกลุ่มเชิงธุรกิจ ไม่มีการพัฒนากระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยี วิชาการเข้ามาช่วย (อรทัย เรืองกุล, 2547) หรือสภาพแวดล้อมทางแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาการสืบสานกันมา 2) สภาพปัญหาการบริหารจัดการ พบว่า ขณะที่ทำการผลิตนั้นเครื่องเลื่อยจะมีเสียงดังรบกวนชาวบ้านละแวกนี้เป็นอย่างมาก โดยที่การทำงานเป็นทีมที่ดี บุคคลในทีมจะต้องทำงานร่วมกัน โดยทุกคนในทีมจะต้องทุ่มความคิด ทุ่มแรงกายเพื่องานหรือเพื่อความสำเร็จของงาน โดยไม่ถือว่าเป็นผลงานของตนเองเพียงคนเดียวแต่ผลงานทั้งหมดเป็นของทีม และทีมที่ดีควรสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความไว้วางใจกัน เชื่อใจกัน มีความผูกพันกันจนก่อให้เกิดความรักความสามัคคี กันในทีม จนเมื่อทีมมีประสิทธิภาพในการทำงาน ผลประโยชน์ที่ทีมและองค์กรจะได้รับก็คือ การทำงานจะมีพลังอย่างมากมายมหาศาล 3) สภาพปัญหาด้านการตลาด พบว่า ไม่มีปัญหาผลการตอบรับจากการจำหน่ายดีมาก และรายได้ดีขึ้นหาเลี้ยงครอบครัวได้สบาย ๆ กล่าวได้ว่า ภายใต้กระแสโลกยุคดิจิทัลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นความท้าทายหนึ่งที่ผู้ประกอบการไทยในทุกระดับต้องมีการปรับตัว และเรียนรู้เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอีกทั้งยังเป็นโอกาสทางธุรกิจที่จะขยายตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น ผู้ประกอบการชุมชนควรมีการเตรียมความพร้อม พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรลุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย สวยงาม และพร้อมหาช่องทางทางการตลาดให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการจัดจำหน่ายและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในการจัดการด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสและช่องทางการเข้าถึงผู้บริโภค 4) สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า คนในกลุ่มบางส่วนก็ขยันทำงาน บางส่วนก็ขี้เกียจในการ

ทำงานทำให้การทำงานช้าลง ให้แนวคิดว่าการทำงานกลุ่มหรือเป็นทีม เป็นสิ่งสำคัญที่กำลังได้รับความสนใจมาก ในปัจจุบัน มีการนำไปใช้ปฏิบัติ กันอย่างแพร่หลายทั้งในองค์กรของรัฐและเอกชนการสร้างทีมจึงเป็นสิ่งท้าทาย ผู้บริหารที่จะแสวงหากลยุทธ์และทรัพยากรทั้งหลายมาสนับสนุน แนวทางการพัฒนาทีมงาน การได้ศึกษาที่มา แนวคิดการสร้างทีมงาน ซึ่งเป็นผลทำให้ทราบมิติของทีมงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถแปลมิติ เหล่านั้นมาเป็น แนวทางลงสู่การปฏิบัติได้ในที่สุด

3.การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่ม 1) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ มีการนำไม้ระฆัง มาทำเป็นด้นเฉียงเพื่อที่จะสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง และคนในครอบครัว โดยมีคนรับซื้อด้นเฉียงไปขายต่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ กล่าวว่าการบริหารจัดการหมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์กร การมีส่วนร่วม การควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์กร และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้นั้นเป็นกระบวนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอย่างมีระบบโดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ “แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านองค์ประกอบทางสังคม” (สมยศ นาวิการ, 2538) กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่ม เป็นการพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้และทัศนคติสมาชิกกลุ่มทุกคน มีความ จำเป็นที่จะต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ต้องมีการจัดระเบียบทางสังคมเพื่อให้กลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความสุข 2) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล แต่ก่อนไม่ลำบากการหา กินก็สะดวก มีความอุดมสมบูรณ์เดี๋ยวนี้คนเริ่มมากประชากรเพิ่มมากขึ้น 3) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมี ภูมิคุ้มกันเงินที่หามาได้ก็ต้องรู้จักอดออม เพราะถ้าใช้จ่ายเงินมากหว่าหาเงินก็ไม่เพียงพออยู่ดี ดังนั้นต้องรู้จักความ พอดี พอประมาณ (สมพงษ์ เฟื่องอารมณ์, 2550) กล่าวว่าการปัจจุบันโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถใน การแข่งขันของประเทศปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ สู่อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน 4) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ด้วยประสบการณ์ในการทำงานนั้นมีมากพอสมควรคนในกลุ่มจึงมี ความรู้ที่หนาแน่นในการทำงานเป็นการเรียนรู้ระหว่างการทำงานแล้วแต่ว่าคนไหนเก็บเกี่ยวได้มากหรือน้อยบาง คนเอาไปเป็นอาชีพหลักเลยก็มี แม้มีการผลิตสินค้าหลากหลายชนิดแต่สินค้าบางชนิดยังมีข้อจำกัดด้านคุณภาพ ปริมาณการผลิต ขาดการออกแบบและการมีตราเครื่องหมายที่เป็นของไทยโดยตรง ขาดนวัตกรรมด้านการผลิตสินค้าและ บริการอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการบริหารจัดการขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนไม่มีหลักหรือแบบอย่างที่น่านอน การมีผู้นำ ชุมชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันต้องยอมรับข้อเท็จจริง ที่ว่า มีวิสาหกิจชุมชนส่วนหนึ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและต้องล้มเลิกการดำเนินไปในทุก ๆ รอบปี จาก ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยแก้ปัญหาได้ เนื่องจากเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและ บริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความ พอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการ มีผลกระทบใด ๆ จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง (สมพงษ์ เฟื่องอารมณ์, 2550) สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของกลุ่มด้นเฉียงจะต้องมีการวางแผนทำงานร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 4 การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 2 อธิบายได้ว่า การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้เศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายชาวบ้านใช้ประกอบอาชีพเสริม แต่ไม่ได้ทำกันเป็นกลุ่มส่วนใหญ่ใครมีวัตถุดิบอะไรก็นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้เองหรือ จำหน่ายเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชียงใหม่มะขามและ ในปัจจุบันเชียงใหม่มะขามสามารถนำมาออกแบบให้เหมาะสมตามประโยชน์การใช้งาน เช่น เสริฟวางอาหาร และได้ออกแบบให้มีรูปทรงที่แปลกใหม่ทันสมัยแปลกตา และเพิ่มสีสดสวยงามลงไปทำให้เชียงใหม่มะขามยิ่งขึ้นช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้เป็นอย่างดี ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปลูกมะขามเป็นจำนวนมากเมื่อต้นมะขามโตเต็มที่ที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นเชียงใหม่มะขามโดยใช้ภูมิปัญญาในการทำมาผลิตเชียงใหม่มะขามโดยการหมัก และแช่น้ำเกลือภูมิปัญญาชาวบ้านในการรักษาเชียงใหม่ไม่ให้ขึ้นได้นานเชียงใหม่ก่อนที่จะนำมาใช้จะต้องนำเชียงใหม่มาแช่น้ำเกลือเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนแล้วค่อยนำเอาออกมาตากแดดให้แห้งเมื่อแห้งดีแล้วก็พร้อมที่จะนำเอาไปใช้งาน เพราะวิธีการแช่เกลือนี้ทำให้เนื้อไม้มีความเหนียวไม่แตกง่ายเพราะคุณสมบัติของเกลือที่ตนเองนับว่าเป็นภูมิปัญญาในการรักษาเนื้อไม้ให้คงทนและใช้งานได้นานและสืบทอดวิธีการนี้จากรุ่นสู่รุ่นจวบจนถึงปัจจุบันนั่นเอง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเชียงใหม่มะขาม ชุมชนบ้านจันทน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า 1) พัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม พบว่า มี 4 ขั้นตอน คือ 1.1) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 1.2) ขั้นตอนการรวมตัวกันของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 1.3) ขั้นตอนการผลิตสินค้าภายในกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม และ 1.4) ด้านขั้นตอนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 2) สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม ดังนี้ 2.1) ปัญหาการผลิตกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 2.2) ปัญหาบรรจุภัณฑ์กลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 2.3) ปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม และ 2.4) ปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม และ 3) การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 3.1) ความพอประมาณของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 3.2) ความมีเหตุผลของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม 3.3) การมีภูมิคุ้มกันของกลุ่มอาชีพตานเฉียงงี่มะขาม และ 3.4) การมี

ความรู้ของกลุ่มอาชีพตานเฌียงไม้มะขาม 3.5) การมีคุณธรรมของกลุ่มอาชีพตานเฌียงไม้มะขาม ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มอาชีพตานเฌียงไม้มะขาม 1) ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากต้นมะขาม (ตานเฌียง) 2) สถานศึกษาควรผลักดันหรือเปิดสอนให้เกิดการเรียนรู้ปฏิบัติการนอกห้องเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น 3) ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากต้นมะขาม เช่น การแกะสลักไม้มะขาม การทำจานไม้มะขาม ช้อน หรือถาดรองอาหารจากไม้มะขามข้อเสนอแนะต่อชุมชน 1) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้ในเรื่องกระบวนการทำตานเฌียงไม้มะขาม 2) ชุมชนควรมีการปลูกต้นมะขามมากยิ่งขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำเฌียง และเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน 3) ควรส่งเสริมให้ชุมชนถ่ายทอดความรู้และวิธีการทำไปยังรุ่นสู่รุ่น ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้างควรเข้ามาส่งเสริมในการพัฒนาอาชีพให้มีระบบแบบแผนที่มีมั่นคงมากขึ้น 2) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้างควรให้มีการจัดประชาสัมพันธ์ให้คนทั้งภายในชุมชน และภายนอกชุมชนได้รู้จักตานเฌียงมากยิ่งขึ้น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือควรมีการสร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งให้มากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนบ้านท่าเรือ หมู่ที่ 14 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิปัญญาให้ทันกับยุคสมัยใหม่ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- นางมาลี พงษ์พรก. (1 ตุลาคม 2565). การกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเฌียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช . (กาญจน์ พจนอารี, ผู้สัมภาษณ์)
- นางราตรี คล้ายทองคำ. (1 ตุลาคม 2565). การกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเฌียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช. (กาญจน์ พจนอารี, ผู้สัมภาษณ์)
- นายภาคภูมิ ดิณพรรณ. (1 ตุลาคม 2565). การกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเฌียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช . (กาญจน์ พจนอารี, ผู้สัมภาษณ์)
- บัณฑิต อ่อนดำ. (2533). ยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทีป วีรพัฒน์นิรันดร์. (2540). เศรษฐกิจชุมชน: ทางรอดที่ยั่งยืนของชาติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2541). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา สค. 651 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์. (2547). การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มยุรา ปะลาวัน. (2550). การดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ: กรณีศึกษากลุ่มเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สมพงษ์ เพื่องอรณ. (2550). บรรจุภัณฑ์กับการส่งออก. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.
- สมยศ นาวิการ. (2538). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2544). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อ.
- สุพัสรา บุญช่วย. (1 ตุลาคม 2565). การกลุ่มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเฌียงไม้มะขาม ชุมชนบ้านจันทุน จังหวัดนครศรีธรรมราช. (กาญจน์ พจนอารี, ผู้สัมภาษณ์)
- อรทิพย์ เรืองกุล. (2547). กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE PROCESS FOR BUILDING A LEARNING NETWORK IN A COMMUNITY:
A CASA STUDY OF THE KHIRIWONG HERBAL HOUSE GROUP IN
KAMLON SUB-DISTRICT, LAN SAKA DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ณัฐภัทร ธาณินพงศ์¹, อนุชา รักมั่นคง¹, เพ็ญนภา ถนอมเกิด¹, จิตติมา ดำรงวัฒนะ¹,
พระครูนิติธรรมบัณฑิต (สุริยา คงคาไหว)², ชวนะ ทองนุ่น², เจียร ชูหนู², ทิพย์วรรณ จันทรา², พีระศิลป์ บุญทอง²,
พระณัฐพงษ์ ไกรเทพ², ศุภฤกษ์ ช่อคง^{3*}, สุชาติ มสันต์³

Nattapat Thaninpong¹, Anucha Rakmankong¹, Pennapha Thanomkoed¹, Jittima Damrongwattana¹,
Phrakru Nitithambundit (Suriya kongkawai)², Chavana Thongnun², Chian Chunu², Thipwan Chandra², Peerasil Bunthong²,
Phranattapong Kraithep², Supparuek Chorkong^{3*}, Suchat Masun³

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช¹

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand²

นักวิชาการอิสระ³

Independent Academic, Thailand³

*Corresponding author E-mail: supparerk401@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 14 คน แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง มีจำนวน 9 คน และผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 คน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการการเกิดกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง มี 4 ขั้นตอน คือ 1.1) ขั้นตอนตัวของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 1.2) ขั้นตอนการรวมตัวกันของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 1.3) ขั้นตอนการผลิตสินค้าภายในกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 1.4) ด้านขั้นตอนการบริหารจัดการกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 2) สภาพปัญหาของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง ดังนี้ 2.1) ปัญหาการผลิตกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 2.2) ปัญหาบรรจภัณฑ์กลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 2.3) ปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 4) ปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 3) กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กลุ่ม 5 ดังนี้ 3.1) ความพอประมาณกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 3.2) ความมีเหตุผลกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 3.3) การมีภูมิคุ้มกันกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 3.4) การมีความรู้กลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง 3.5) การมีคุณธรรมกลุ่มบ้านสมุนไพรคิรีวง

* Received 22 May 2024; Revised 30 June 2024; Accepted 30 June 2024

คำสำคัญ: กระบวนการ, เครือข่ายการเรียนรู้, สมุนไพรคิริวง

Abstract

The objectives of this study aimed: 1) To study the development for the formation of the Khiriwong Herbal House Group in Kamlon Sub-district, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province; 2) To study the problematic conditions of the Khiriwong Herbal House Group in Kamlon Sub-district, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province; 3) To study the process for building a learning network in a community of the Khiriwong Herbal House Group in Kamlon Sub-district, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province. The research was qualitative research, utilizing in-depth interviews and group discussions. Key informants were selected using purposive sampling, which consisted of 14 persons. Key informants were divided into two groups: The primary key informants' group was the Khiriwong Herbal House Group, which consisted of nine persons, and the secondary key informants' group consisted of promoters and supporters of group management under the Philosophy of Sufficiency Economy with a total of five persons. The data was analyzed in order to collect the content in accordance with the objectives of the research that the researchers had conducted. The research results showed as follows: 1) The development for the formation of the Khiriwong Herbal House Group was found to have four stages: 1.1) The formation stage of the Khiriwong Herbal House Group; 1.2) The integration stage of the Khiriwong Herbal House Group; 1.3) The production stage of the products within the Khiriwong Herbal House Group; 1.4) The aspect of the process for the management of Khiriwong Herbal House Group. 2. Problematic conditions of the Khiriwong Herbal House Group were as follows: 2.1) Production problem of the Khiriwong Herbal House Group; 2.2) Problem of packaging of the Khiriwong Herbal House Group; 2.3) Marketing problem of the Khiriwong Herbal House Group; 2.4) Management problem of the Khiriwong Herbal House Group. 3) The process for building a learning network in the community of the group consisted of five elements: 3.1) Modesty of the Khiriwong Herbal House Group; 3.2) Reasonableness of the Khiriwong Herbal House Group; 3.3) Self-immunity of the Khiriwong Herbal House Group; 3.4) Knowledgeableness of the Khiriwong Herbal House Group; 3.5) Morality of the Khiriwong Herbal House Group.

Keywords: Process, Learning Network, Khiriwong Herbs

บทนำ

นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง โดยส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2562 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในด้านการเงิน การตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2), 2562) แผนแม่บทส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2566 - 2570 มุ่งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้แก่วิสาหกิจชุมชน โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพ การสร้างเครือข่าย และการเข้าถึงตลาด สภาพปัญหาของพื้นที่ที่เกิดขึ้น ปัญหาเศรษฐกิจ 1) การพึ่งพาอุตสาหกรรมเกษตรเป็นหลัก 2) ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุน 3) การเข้าถึงแหล่งทุนและตลาดที่จำกัด ปัญหาสังคม 1) การอพยพ

ของแรงงานออกจากพื้นที่ 2) การขาดแคลนการศึกษาและการฝึกอบรม 3) ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการ (เสรี พงศ์พิศ และคณะ, 2544)

เปลือกมังคุด เป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งที่คนโบราณสมัยคุณปู่ได้นำมาใช้กับเชื้อรา แผลเปื่อย แผลสด โดยเอาเปลือกมังคุดลูกดำนามาตากให้แห้ง ผ่นกับน้ำปูนใส ใครท้องเสีย เป็นบิด กินน้ำต้มเปลือกมังคุด สนธยาได้นำภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่หาได้ไม่ยากนักมาเป็นส่วนผสมในการทำสบู่ยั้งยั้งศึกษาค้นคว้ามากขึ้นก็ได้ผมทั้งดงามมหัศจรรย์ของพืชสมุนไพรจนถึงขั้น ต้องเรียนรู้ให้เป็นเรื่องเป็นราว จนได้รับ ใบประกอบโรคศิลป์ สาขาเภสัชกรรม บ.ภ. (ณัฐพร พรอำนาจ, 2555) สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดที่ สนธยา ชำนะ ได้เริ่มทดลอง ผลิตตั้งแต่ปี 2537 เริ่มเป็นรูปเป็นร่าง นอกจากจะนำเอาเปลือกมังคุดมาผลิตแล้ว สนธยายังได้ค้นคว้า นำเอาใบทองพันชั่ง ใบชุมเห็ด ใบเสลดพังพอน ขมิ้นอ้อย หัวเปราะหอม ว่านสาวหลง และสมุนไพรอื่น ๆ อีก 10 กว่าชนิด ที่มีสรรพคุณช่วยแก้ผดผื่นคัน เชื่อว่า ช่วยรักษาผิวหนัง ช่วยสมานแผลมาเป็นส่วนผสมเพื่อให้สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดคุณภาพดียิ่งขึ้น เมื่อได้โครงสร้างสูตรการทำสบู่สมุนไพร เปลือกมังคุดแล้ว แต่ไม่สามารถหาเครื่องจักร มาผลิตสบู่ได้ หาซื้อก็ไม่มีขาย สนธยา ชำนะ ได้คิดออกแบบเครื่องจักร ทดลองแบบเครื่องจักรที่สร้างขึ้นกับเหล็กเป็นต้นแบบ จนสามารถผลิตสบู่ได้สำเร็จ ปัญหาใหญ่ที่สุดไม่ใช่สูตรสบู่ที่มีคุณภาพและมีเครื่องจักรที่ใช้ในกระบวนการผลิต แต่เป็นปัญหาว่าเมื่อได้สบู่มาแล้วจะไปขายใคร ใครจะเป็นผู้ซื้อที่มีคุณภาพไปใช้ สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดควรจะขายปลีก ขายส่งในราคาเท่าไร รูปแบบลักษณะ ก้อนเป็นอย่างไร สบู่ นอกจากจะมีฟองที่ดีแล้ว กลิ่นและสีของสบู่ ต้องทำให้ตรงใจผู้ซื้อ กล่องบรรจุบรรจุภัณฑ์ต้องมีความแตกต่างจากสบู่อื่น ๆ มีโจทย์และปัญหามากมายที่ต้องมาขบคิด (อภิชัย พันธเสน, 2539)

ความคิดแรกเริ่มที่ต้องสร้างทรัพย์สินที่แบ่งปันไม่หมด สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุด เมื่อนำออกสู่ตลาดอาจจะมีการเลียนแบบอาจจะทำสบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดมาจำหน่าย ซึ่งจะไปห้ามเขาผลิตขายในชื่อสบู่เปลือกมังคุดก็ไม่ได้ เพราะใครที่มีเปลือกมังคุดก็สามารถนำมาแปรรูปได้ หรือใครที่ไม่มีเปลือกมังคุดก็สามารถซื้อหาเปลือกมังคุดมาผลิตได้ เช่นกันอีกประการหนึ่ง สนธยา ชำนะ คิดว่าด้วยหลักคิด สร้างทรัพย์สินที่มันไม่หมดนี้ คนผลิตสบู่เปลือกมังคุด เป็นความรู้สาธารณะ เพื่อให้ชุมชนภาคเกษตรได้ตระหนักถึง ความยากไร้ในบันปลาย เมื่อหมดที่ดินที่จะแบ่งปัน สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดจำเป็นต้องมี “ตรา” หรือ “ยี่ห้อ” เป็นเฉพาะที่สามารถแสดง ความเป็นเจ้าของได้ โดยถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากจะมีตราแล้ว ต้องมีชื่อที่สามารถเรียกขาน เป็นเอกลักษณ์ รูปทรงของก้อนสบู่ก็ต้องเป็นเอกลักษณ์เห็นตรา เห็นชื่อ เห็นก้อนสบู่แล้วต้องใช้เลยนี้คือ “สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุด” ต้นแบบวิธีคิด การสร้างทรัพย์สินที่ปันไม่หมด (สุนันทา เลาพันธ์, 2551)

จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มบ้านสมุนไพรบ้านคีรีวง ศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มบ้านสมุนไพรคีรีวง ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มบ้านสมุนไพรคีรีวง มีผลิตภัณฑ์หลากหลายอย่าง เกิดจากการที่ในชุมชนมีสวนมังคุดจำนวนมาก ประกอบกับคุณสนธยามีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพร จึงเกิดผลิตภัณฑ์นี้ขึ้น มีการถ่ายทอดความรู้การทำให้แก่สมาชิก และได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว และคนในพื้นที่ร่วมแรงรวมใจกันดูแลชุมชนของตนเอง ไม่ทำลายทำธรรมชาติและพัฒนาต่อยอดสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ยกระดับให้ได้มาตรฐาน สร้างสินค้าที่มีคุณภาพ เพื่อจัดจำหน่ายให้กับคนในประเทศได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพ ในราคาที่ไม่แพง ลดการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ รวมถึงส่งออกไปยังต่างประเทศ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับครอบครัวและชุมชน ทางผู้ศึกษาจึงมีความสนใจจึงได้เลือกศึกษากลุ่มบ้านสมุนไพรบ้านคีรีวง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบ้านสมุนไพรคีรีวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 14 คน แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง มีจำนวน 9 คน และผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 คน ด้านเครื่องมือใช้ในการวิจัย 1) เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย 2) บันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็นและตามข้อมูลจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยการใช้สายตา 3) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด 4) เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มสตรีบ้านไพรพะยา 2) สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน 3) ประสานงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ 4) รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่องกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง เมื่อรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัยทำการศึกษาและนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาภูมิปัญญาการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1.1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า นางรัชกรน์ พิมมา เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงขึ้น และนางรัชกรน์ พิมมายังมีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม และต่อมาก็ได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านขึ้นมา โดยใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง 1.2) ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ประธานของกลุ่มได้สอนการทำผลิตภัณฑ์ ช่วยกันวางแผนของกลุ่ม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบ 1.3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ความคิดแรกเริ่มที่ต้องสร้างทรัพย์สินที่แบ่งปันไม่หมด สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุด เมื่อนำ ออกสู่ตลาดอาจจะมีผู้ทำเลียนแบบอาจจะทำสบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดมาจำหน่าย ซึ่งจะไปห้ามเขาผลิตขายในชื่อสบู่เปลือกมังคุดก็ไม่ได้ เพราะใครที่มีเปลือกมังคุดก็สามารถนำมาแปรรูปได้หรือใครที่ไม่มีเปลือกมังคุดก็สามารถซื้อหาเปลือกมังคุดมาผลิตได้ เช่นกันอีกประการหนึ่ง สนธยา ชำนะ คิดว่าด้วยหลักคิดสร้างทรัพย์สินที่มันไม่หมดนี้คนผลิตสบู่เปลือกมังคุด เป็นความรู้สาธารณะ เพื่อให้ชุมชนภาคเกษตรได้ตระหนักถึงความยากไร้ในบันปลายเมื่อหมดที่ดินที่จะแบ่งปัน สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดจำเป็นต้องมี “ตรา” หรือ “ยี่ห้อ” ขึ้นเพื่อเป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1.4) ขั้นตอนมีส่วนร่วม พบว่า ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง

มีผลิตภัณฑ์หลากหลายอย่าง เช่น แชมพูสมุนไพรเปลือกมังคุด ช่วยลดปัญหาผมร่วงผมเสียผมเปราะบางไม่แข็งแรง ทำความสะอาดและปรับสมดุลให้แก่เส้นผมและหนังศีรษะ ลดการอักเสบและการติดเชื้อ

2. จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 2.1) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการผลิต พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์ต้องใช้ในการผลิตค่อนข้างนาน เนื่องจากคนในกลุ่มไม่สามารถทำออกมาได้ดีเหมือนกันทุกคน 2) ปัญหาการหาเปลือกมังคุด เนื่องจากฤดูมังคุดไม่มีทั้งปี 3) ปัญหารูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่ทันสมัย และมีราคาสูง 2.2) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการบรรจุภัณฑ์ พบว่า บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดูไม่ทันสมัย ไม่ค่อยสามารถดึงดูดลูกค้าได้และบรรจุภัณฑ์ดูค่อนข้างเล็กราคาสูง 2.3) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการตลาด พบว่า 1) ปัญหาว่าเมื่อได้สบู่มมาแล้วจะไปขายใครใครจะเป็นผู้ซื้อที่มีคุณภาพไปใช้สบู่มสมุนไพรเปลือกมังคุดควรจะขายปลีกขายส่งในราคาเท่าไร รูปแบบลักษณะ ก้อนเป็นอย่างไรและไม่มีผู้คนรู้จักมากนัก 2) ปัญหาช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย เนื่องจากในปัจจุบันการจัดจำหน่ายเพียงในกลุ่ม ในชุมชน 2.4) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า ต้องมีความชำนาญในการผลิตและความสามารถความอดทนที่สูงและประสบการณ์

3. จากการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 3.1) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย พบว่า นางรัชกรณ์ พิมมา คิดว่าต้องสร้างที่ฐานของครอบครัว ให้ทุกครอบครัวมีความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี โดยเอาครอบครัวตนเองเป็นตัวอย่างก่อน โดยมีดำเนินการแรกเอาเศรษฐกิจด้านการเกษตรที่ทิ้งเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่า แปรรูปเปลือกมังคุด เป็นสบู่ม แชมพู สมุนไพรเปลือกมังคุดและสับปะรด จากหลายแหล่งด้วยกันที่กล่าวถึง ผลิตภัณฑ์สบู่มเปลือกมังคุด ว่าเกิดจากการที่ในชุมชนมีส่วนมั่งคุดจำนวนมาก ประกอบกับนางรัชกรณ์ พิมมา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพร จึงเกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น 3.2) การบริหารจัดการเครือข่าย พบว่า รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านก่อตั้งกลุ่มขึ้นใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง มีประชาชนในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีการถ่ายทอดความรู้การทำสบู่มให้แก่มหาชิก และได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว 3.3) การขยายผลของเครือข่าย พบว่า ประเทศไทยเป็นผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ มีพืชพรรณ ผลไม้ทางการเกษตรมากมาย ชุมชนศิริวงขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่มีอากาศดีที่สุดในประเทศไทย เป็นเพราะคนในพื้นที่ร่วมแรงร่วมใจกันดูแลชุมชนของตนเอง ผักเยาวชนรุ่นใหม่ร่วมกันรักษา ไม่ทำลายทำธรรมชาติและพัฒนาต่อยอดสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ยกย่องให้ได้มาตรฐาน สร้างสินค้าที่มีคุณภาพ เพื่อจัดจำหน่ายให้กับคนในประเทศได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพ ในราคาที่ไม่แพง ลดการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ รวมถึงส่งออกไปยังต่างประเทศ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป

อภิปรายผล

1. ภูมิปัญญาการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า นางรัชกรณ์ พิมมา เป็นผู้ก่อตั้งและมีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม ต่อมาได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านขึ้นใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ประธานได้สอนการทำผลิตภัณฑ์ ช่วยกันวางแผน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และลงมือปฏิบัติทุกคน 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ความคิดแรกเริ่มที่ต้องสร้างทรัพย์สินที่แบ่งปันไม่หมด สบู่มสมุนไพรเปลือกมังคุด เมื่อนำ ออกสู่ตลาดอาจจะมีผู้ทำเลียนแบบอาจจะทำสบู่มสมุนไพรเปลือกมังคุดมาจำหน่าย ซึ่งจะไปห้ามเขาผลิตขายในชื่อสบู่มเปลือกมังคุดก็ไม่ได้ เพราะใครที่มีเปลือกมังคุดก็สามารถนำมาแปรรูปได้หรือใครที่ไม่มีเปลือกมังคุดก็สามารถซื้อหาเปลือกมังคุดมาผลิตได้ เช่นกันอีกประการหนึ่ง สนธยา ข่านะ คิดว่าด้วยหลักคิด สร้างทรัพย์สินที่มันไม่หมดนี้คนผลิตสบู่มเปลือกมังคุด เป็นความรู้สาธารณะ เพื่อให้ชุมชนภาคเกษตรได้ตระหนักถึง ความยากไร้ในบันปลายเมื่อหมดที่ดินที่

จะแบ่งปัน สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดจำเป็นต้องมี “ตรา” หรือ “ยี่ห้อ” 4) ขั้นการมีส่วนร่วม พบว่า ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง มีผลิตภัณฑ์หลากหลายอย่าง เช่น แชมพูสมุนไพรเปลือกมังคุดช่วยลดปัญหาผมร่วงผมเสีย ผมเปราะบางไม่แข็งแรง ทำ ความสะอาดและปรับสมดุลให้แก่เส้นผมและหนังศีรษะ ลดการอักเสบและการติดเชื้อ สอดคล้องกับ อภิชัย พันธเสน ได้ให้ความหมาย ธุรกิจชุมชน หมายถึง ธุรกิจที่เป็นชุมชนเพื่อชุมชนและบริหารจัดการ โดยชุมชนซึ่งเป็นการบริหารที่เน้นการกระทำในเชิงธุรกิจแตกต่างจากการกุศล หรือการช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะสหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจชุมชน จำเป็นต้องแข่งขันทั้งในค่านต้นทุนและคุณภาพกับกิจการที่แสวงกำไรของธุรกิจเอกชนตามปกติแต่ที่จำเป็นต้องจัดทำเป็นธุรกิจชุมชน เพราะสมาชิกของแต่ละคนไม่มีความสามารถ และความเข้มแข็งทางการเงินพอที่จะแข่งขันได้กับธุรกิจของเอกชน (อภิชัย พันธเสน, 2539)

2. ปัญหาและอุปสรรคการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการผลิต พบว่า 1.1) ผลิตภัณฑ์ต้องใช้ในการผลิตค่อนข้างนาน เนื่องจากคนในกลุ่มไม่สามารถทำออกมาได้ดีเหมือนกันทุกคน 1.2) ปัญหาการหาเปลือกมังคุด เนื่องจากฤดูมังคุดไม่มีทั้งปี 1.3) ปัญหารูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่ทันสมัย และมีราคาสูง 2) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการบรรจุภัณฑ์ พบว่า บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดูไม่ทันสมัย ไม่ค่อยสามารถดึงดูดลูกค้าได้และบรรจุภัณฑ์ดูค่อนข้างเล็กราคาสูง 3) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการตลาด พบว่า 3.1) ปัญหาว่าเมื่อได้สบู่มาแล้วจะไปขายใคร ใครจะเป็นผู้ซื้อที่มีคุณภาพไปใช้สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุดควรขายปลีกขายส่งในราคาเท่าไร รูปแบบลักษณะก่อนเป็นอย่างไรมีและไม่มีผู้รู้จักมากนัก 3.2) ปัญหาช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย (ณัฐรส เมืองศรี, 2551) 4) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า ต้องมีความชำนาญในการผลิตและความสามารถความอดทนที่สูงและประสบการณ์ สอดคล้องกับ ประหยัด ชำนาญ และสาคร อัจฉกร การพัฒนาตนเองและทีมควรมีแผนงานส่งเสริมการพัฒนาตนเองของทีมและสมาชิกทีมเป็นรายบุคคลมีการประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานของทีมเพื่อวิเคราะห์และพัฒนากิจการปฏิบัติงานของทีมอย่างสม่ำเสมอมีกระบวนการส่งเสริมความเป็นผู้รักการศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้บริหาร/ผู้นำ และสมาชิกทีมมีกิจกรรมเสริมแรงเช่นการยกย่องชมเชยหรือการมอบรางวัลให้แก่สมาชิกที่เป็นผู้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและมีการต่อยอดโดยนำความแนวความคิดของสมาชิกทีมมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมไม่เฉพาะการทำงานเป็นทีมแต่ยังรวมถึงคนเราทุกคนที่ควรต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนไปและสามารถพัฒนาการดำเนินการของทีมให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (ประหยัด ชำนาญ และสาคร อัจฉกร, 2563)

3. กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การก่อตัวของเครือข่าย พบว่า นางรัชกรณ์ พิมมา เป็นผู้ก่อตั้งและมีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม ต่อมาได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้าน 2) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย พบว่า นายสนธยา คิดว่าต้องสร้างพื้นฐานของครอบครัว ให้ทุกครอบครัวมีความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี โดยเอาครอบครัวตนเองเป็นตัวอย่างก่อน โดยมีดำเนินการแรกเอาเศรษฐกิจด้านการเกษตรที่พึ่งพิงไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่า แปรรูปเปลือกมังคุด เป็นสบู่ แชมพู สมุนไพรเปลือกมังคุดและสับแชก จากหลายแหล่งด้วยกันที่กล่าวถึง ผลิตภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด ว่าเกิดจากการที่ในชุมชนมีส่วนมั่งคุดจำนวนมาก ประกอบกับคุณสนธยามีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพร จึงเกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) 3) การบริหารจัดการเครือข่าย พบว่า รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านก่อตั้งกลุ่มขึ้นใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง มีประชาชนในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีการถ่ายทอดความรู้การทำให้แก่สมาชิก และได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว สอดคล้องกับ สุนันทา เลาหนันท์ เรื่อง การพัฒนาองค์กร (สุนันทา เลาหนันท์, 2551) 4) การขยายผลของเครือข่าย พบว่า ประเทศไทยเป็นผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ มีพืชพรรณ ผลไม้ทางการเกษตรมากมาย ชุมชนศิริวงขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่มีอากาศดีที่สุดใน

ประเทศไทย เป็นเพราะคนในพื้นที่ร่วมแรงรวมใจกันดูแลชุมชนของตนเอง ฝากเยาวชนรุ่นใหม่ร่วมกันรักษา ไม่ทำลายทำธรรมชาติและพัฒนาต่อยอดสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ยกระดับให้ได้มาตรฐาน สร้างสินค้าดีมีคุณภาพ เพื่อจัดจำหน่ายให้กับคนในประเทศได้ใช้สินค้าดีมีคุณภาพ ในราคาที่ไม่แพง ลดการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ รวมถึงส่งออกไปยังต่างประเทศ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป (กรณีการ ไร่ สิ้น, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มบ้านสมุนไพรบ้านศรีวัง หมู่ที่ 10 ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ อธิบายได้ว่า กลุ่มบ้านสมุนไพรบ้านศรีวัง เป็นกลุ่มที่ผลิตสินค้าประเภทการนำเอาเศษวัสดุดิบทางการเกษตรที่ทิ้งเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่า แปรรูปเปลือกมังคุด เป็นสบู่ แชมพู สมุนไพรเปลือกมังคุดและส้มแขก ซึ่งเกิดจากการที่ในชุมชนมีส่วนมั่งคุดจำนวนมาก ประกอบกับคุณสนธยาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพร จึงเกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น กลุ่มได้ก่อตั้งจากการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนและได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกระบวนการผลิตสินค้าของกลุ่มเกิดจากการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนการนำเอาเศษวัสดุดิบทางการเกษตรที่ทิ้งเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่า มาผสมผสานกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยนำกระบวนการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหาของกลุ่ม เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการผลิต การบรรจุภัณฑ์ การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ตระหนักถึงคุณค่าของทุนที่มีอยู่ในชุมชนให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ต่อยอดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมได้ พัฒนางานให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับทุกวัย และเพิ่มช่อง

ทางการขาย และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เผยแพร่ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกเพื่อให้ผลิตภัณฑ์นี้มีต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภูมิปัญญาการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช 1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า นางรัชกรณ์ พิมมา เป็นผู้ก่อตั้งและมีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม ต่อมาได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านขึ้นใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวง 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ประธานได้ สอนการทำผลิตภัณฑ์ ช่วยกันวางแผน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการขายตัวของกลุ่ม พบว่า ความคิดแรกเริ่มที่ต้องสร้างทรัพย์สินที่แบ่งปันไม่หมด สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุด เมื่อนำ ออกสู่ตลาดอาจจะ มีผู้ทำเลียนแบบอาจจะทำสมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดมาจำหน่าย ซึ่งจะไปห้ามเขาผลิตขายในชื่อสมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดก็ ไม่ได้ เพราะใครที่มีเลือกมั่งคุดก็สามารถนำมาแปรรูปได้หรือใครที่ไม่มีเลือกมั่งคุดก็สามารถซื้อหาเลือกมั่งคุด มาผลิตได้ เช่นกันอีกประการหนึ่ง สนธิยา ชำนะ คิดว่าด้วยหลักคิด สร้างทรัพย์สินที่มันไม่หมดนี้คนผลิตสมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุด เป็นความรู้สาธารณะ เพื่อให้ชุมชนภาคเกษตรได้ตระหนักถึง ความยากไร้ในบันปลายเมื่อหมดที่ดินที่จะ แบ่งปัน สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดจำเป็นต้องมี “ตรา ” หรือ “ยี่ห้อ” 4) ขั้นตอนมีส่วนร่วม พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวง มีผลิตภัณฑ์หลากหลายอย่าง เช่น แชมพูสมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดช่วยลดปัญหาผมร่วงผมเสีย ผมเปราะบางไม่แข็งแรง ทำ ความสะอาดและปรับสมดุลให้แก่เส้นผมและหนังศีรษะ ลดการอักเสบและการติดเชื้อ ปัญหาและอุปสรรคการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการผลิต พบว่า 1.1) ผลิตภัณฑ์ต้องใช้ในการผลิต ค่อนข้างนาน เนื่องจากคนในกลุ่มไม่สามารถทำออกมาได้ดีเหมือนกันทุกคน 1.2) ปัญหาการหาเลือกมั่งคุด เนื่องจากฤดูมั่งคุดไม่มีทั้งปี 1.3) ปัญหารูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่ทันสมัย และมีราคาสูง 2) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการบรรจุภัณฑ์ พบว่า บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดูไม่ทันสมัย ไม่ค่อยสามารถดึงดูดลูกค้าได้และบรรจุภัณฑ์ดูค่อนข้าง เล็กราคาสูง 3) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการตลาด พบว่า 3.1) ปัญหาว่าเมื่อได้สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดแล้วจะไปขายใครใครจะเป็น ผู้ซื้อที่มีคุณภาพไปใช้สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดควรจะขายปลีกขายส่งในราคาเท่าไร รูปแบบลักษณะ ก่อนเป็น อย่างไรและไม่มีผู้คนรู้จักมากนัก 3.2) ปัญหาช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย 4) สภาพปัญหาของกลุ่มด้านการ บริหารจัดการกลุ่ม พบว่า ต้องมีความชำนาญในการผลิตและความสามารถความอดทนที่สูงและประสบการณ์ 3) กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวงของ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การก่อตั้งของเครือข่าย พบว่า นางรัชกรณ์ พิมมา เป็นผู้ก่อตั้งและมีตำแหน่งเป็น ประธานกลุ่ม ต่อมาได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้าน 2) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย พบว่า นายสนธิยาคิดว่าต้อง สร้างพื้นฐานของครอบครัว ให้ทุกครอบครัวมีความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี โดยเอาครอบครัวตนเองเป็นตัวอย่างก่อน โดยมีดำเนินการแรกเอาเศรษฐกิจด้านการเกษตรที่พึ่งพิงได้ ไม่ได้ใช้ ประโยชน์แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่า แปรรูปเลือกมั่งคุด เป็นสบู่ แชมพู สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุดและสับแซก จากหลายแหล่งด้วยกันที่กล่าวถึง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร่คีรีวงเลือกมั่งคุด ว่าเกิดจากการที่ในชุมชนมีสวนมั่งคุดจำนวนมาก ประกอบกับคุณสนธิยาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพร่ จึงเกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น 3) การบริหารจัดการ เครือข่าย พบว่า รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านก่อตั้งกลุ่มขึ้นใช้ชื่อ กลุ่มบ้านสมุนไพร่คีรีวง มีประชาชนในชุมชนเข้ามา สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีการถ่ายทอดความรู้การทำให้แก่สมาชิก และได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของ สมาชิกทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว 4) การขยายผลของเครือข่าย พบว่า ประเทศไทยเป็นผืนดินที่ อุดมสมบูรณ์ มีพืชพรรณ ผลไม้ทางการเกษตรมากมาย ชุมชนคีรีวงขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่มีอากาศดีที่สุดใน ประเทศไทย เป็นเพราะคนในพื้นที่ร่วมแรงร่วมใจกันดูแลชุมชนของตนเอง ฝากเยาวชนรุ่นใหม่ร่วมกันรักษา ไม่ทำลายทำธรรมชาติและพัฒนาต่อยอดสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ยกระดับให้ได้มาตรฐาน สร้างสินค้าที่มี

คุณภาพ เพื่อจัดจำหน่ายให้กับคนในประเทศได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพ ในราคาที่ไม่แพง ลดการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ รวมถึงส่งออกไปยังต่างประเทศ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มบ้านสมุนไพรศิริวง 1) ต้องมีการสอนให้ความรู้การทำผลิตภัณฑ์ สบู่ ให้แก่สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 1) ส่งเสริมแนะแนวให้คนในชุมชนมีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ 2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาช่วยทำผลิตภัณฑ์ ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 1) องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนควรให้มีการจัดประชาสัมพันธ์ให้คนทั้งภายในและภายนอกชุมชนได้รู้จักผลิตภัณฑ์ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนควรให้มีการจัดอบรมด้านการทำผลิตภัณฑ์ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาเรื่องการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ไชยสิน. (2559). การส่งเสริมการตลาด หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐฐา พรอำนาจ. (2555). 49 สมุนไพรใกล้ตัว สารพัดรักษาโรค. กรุงเทพมหานคร: ธน ดา.
- ณัฐรส เมืองศรี. (2551). กระบวนการกลุ่มอาชีพชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพขายไก่ย่าง ชุมชนทางพาด ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสมบก จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ประหยัด ชำนาญ และสาคร อัจฉกร. (2563). การพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(76), 77-89.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก หน้า 32 (16 เมษายน 2562).
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง หน้า 1 (1 พฤศจิกายน 2565).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สุนันทา เลาหนันท์. (2551). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร: รุ่งวัฒนา.
- เสรี พงศ์พิศ และคณะ. (2544). วิสาหกิจชุมชน: แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างพระราชบัญญัติ. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี
อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE PROCESS OF CREATING A LEARNING NETWORK IN THE COMMUNITY
CASE STUDY: A GROUP OF FARMERS SELLING A LARGE PLOT OF LAND AT BAN
PON, INKHIRI SUBDISTRICT PHROM KHIRI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE

เผด็จชัย เหมรัตนานนท์¹, เอกอรุณ ยอดสุวรรณ¹, จิตติมา ดำรงวัฒนะ¹, จรวยพร เหมรังษี², วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล²,
พระณัฐพงษ์ จันทร์โร², พระครูนิติธรรมบัณฑิต (สุริยา คงคาไหว)², ศักดิ์ดา ทหารเทศ², ทิพย์วรรณ จันทรา^{2*},
พีระศิลป์ บุญทอง², เมธาวรินทร์ จำนงค์ธรรม³, สุชาติ มสันต์³

Padermchai Hemrattananon¹, Aekaroon Yodsuwan¹, jittima Damrongwattana¹, Jaruyaporn Hemrangsee², Wichet Sinprasitkul²,
Phra Natthaphong Janro², Phrakru Nitithambundit (Suriya kongkawai)², Sakda Hanthet², Tippawan Chantra^{2*},
Peerasil Bunthong², Matawarin Jamnongtham², Suchat Masant³

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช¹

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand²

นักวิชาการอิสระ³

Independent Academic, Thailand³

*Corresponding author E-mail: tip06941@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในกลุ่มชุมชนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละ บ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน จำนวน 5 คน 2) ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสละมีการเสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็ว เปลือกมีอาการแห้งอย่างรวดเร็วภายใน 3 - 5 วันเมื่อเก็บรักษา ไว้ที่อุณหภูมิห้อง เนื่องจากเปลือกของสละมีการเรียงตัวกันเหมือนเกล็ดงู ทำให้สละมีอีกชื่อหนึ่งว่า snake fruit ซึ่งลักษณะการเรียงตัวเช่นนี้ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเปลือกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเปลือกมีการเกาะ เรียงตัวของเส้นใยภายใน เปลือกอย่างหลวม ๆ ทำให้ผลสละมีการคายน้ำ ออกจากผลได้ง่ายและเร็วกว่าไม้ผล ชนิดอื่น อีกทั้งเปลือกของสละมีหนามแหลมไม่สะดวกในการบริโภค 2) ผลผลิตสละบางส่วนอย่างไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ผลสละตกเกรด มีเหลือทิ้งและเน่าเสียใน ปริมาณหนึ่งและกลุ่มชาวบ้านอำเภอพรหมคีรีหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

* Received 22 May 2024; Revised 30 June 2024; Accepted 30 June 2024

ได้หลากหลายชนิด 3) มีการพัฒนาและหาวิธีเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ: กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน, กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน, นครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this study were: 1) To study the development of a group of farmers with large plots at Ban Pon, Inkhiri Subdistrict, Phrom Khiri District; Nakhon Si Thammarat Province 2) To study the problem situation of the group of farmers with large plots sacrificing Ban Pon, In Khiri Subdistrict, Phrom Khiri District. Nakhon Si Thammarat Province 3) To study the process of creating a learning network in the community group of large plot farmers, Ban Pon, Inkhiri Subdistrict, Phrom Khiri District. Nakhon Si Thammarat Province It is qualitative research. Use in - depth interviews Select specific key informants including 1) A group of 5 large plot farmers in Ban Phon, 2) Those who promote and support group management under the philosophy of Sufficiency Economy: There were 5 people. The results of the research found that 1) The quality of salak fruits deteriorated quickly. The bark dries out quickly within 3 - 5 days when stored. at room temperature This is because the shells of the salak are arranged like the scales of a snake. This gives the fruit another name: snake fruit. This arrangement causes a lot of space between the peels, along with the peel being clingy. Arrange the internal fibers peel loosely Causing the fruit to dehydrate. It comes off the fruit easily and faster than other types of fruit trees. Moreover, the bark of the fruit has sharp thorns and is not convenient for consumption. 2) Some fruits of the fruit are not desired by the market, such as fruit that has fallen out of grade and is left over and rotten in the market. A certain amount and groups of villagers in Phrom Khiri District or agricultural groups in the area still have problems with product processing. into various products 3) Develop and find ways to increase marketing channels for products, which will make the community able to rely on self and will be sustainable forever.

Keywords: The Process of Creating a Learning Network in The Community, A Large Plot of Farmers in Ban Pon, Nakhon si Thammarat

บทนำ

สละมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Salacca edulis* อยู่ในวงศ์ Palmae เป็นผลไม้ที่ให้ผลผลิต ตลอดทั้งปี สละเป็นพืชที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศเนื่องจากมีรสชาติที่หอม หวานหรือหวานอมเปรี้ยว และยังมีกลิ่นเฉพาะตัว ประเทศไทยมีการส่งออกผลสละจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เมียนมาร์และ สหรัฐ สำหรับอิมเรต ปริมาณการส่งออกแม้อยังมีไม่มากเมื่อ เทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ แต่ถือว่าเป็นผลไม้ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในประเทศไทยและในอนาคตสามารถพัฒนานาเพื่อส่งออกได้ หมู่บ้านถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าสละ (เสรี พงศ์พิศ และคณะ, 2544) จะดำเนินการร่วมกับชุมชนพรหมคีรี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและสวนผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวนสละและ มีพื้นที่ปลูกสละมาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อหน้าสวนในรูปผลไม้สดทำให้ผลผลิตจากผลไม้มีมูลค่าต่ำลง ซึ่งหากนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น จะช่วยเพิ่มมูลค่า และช่วย

เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรได้ นอกจากนี้เศษเหลือทิ้งจากสวนสละรวมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการแปรรูปสละ จะมีเศษเหลือทิ้งหลายส่วน เช่น เปลือก ต้น ใบ ทาง และเมล็ดเป็นต้น สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นปุ๋ยหรือ เชื้อเพลิง (ถ่าน) เพื่อสร้างรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือนของเกษตรกรได้โดยทั่วไปเกษตรกรสนใจปลูกสละพันธุ์ สุมาลี ต้นสละที่มีอายุ 4 ปีครึ่ง จะให้ผลผลิตเต็มต้น เฉลี่ยต้นละ 400 กิโลกรัม/ปี พื้นที่ปลูก 1 ไร่ ปลูกได้ประมาณ 33 ต้น และผลผลิตออกได้ทั้งปี ปัจจุบันราคาจำหน่ายสละอยู่ที่กิโลกรัมละ 50 - 70 บาท หากสละไปแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์สละลอยแก้ว จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์, 2540); (อภิชัย พันธเสน, 2539)

นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาและหาวิธีเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความยั่งยืนตลอดไป และจะมีการผนวกการเกษตรและการท่องเที่ยวไว้ด้วยกัน เพื่อการเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตรและการพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกร สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้ภาคเกษตรและเป็นการอนุรักษ์พื้นที่การเกษตรของชุมชนให้คงอยู่ต่อไปได้ อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในกลุ่มชุมชนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละ บ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละ บ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูล สำคัญแบบเจาะจง

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นายณัฐวุฒิ เจริญผล (ประธานแปลงใหญ่) 2) นายสันติยุทธ ไอยสุวรรณ์ (รองประธาน) 3) นายประภาส สว่างเย็น (เลขานุการ) 4) นางณิชาธิ์ ไซยพัฒน์ (เหรัญญิก) 5) นางสุภาศรี หนูสุวรรณ์ (กรรมการ)

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นางอาภรณ์ เดชบุญญาภิชาติ (กรรมการ) 2) นางสุกัญญา โมรส ศิลป์ (กรรมการ) 3) นายจำเนียร บุญปาน (กรรมการ) 4) นายนุศร กามูจันดี (กรรมการ) 5) นางสุทิน จงกล (กรรมการ)

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะ สัมภาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

2.2 แบบบันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการณ์ ตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็นและตามข้อมูลจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยใช้ สายตา

2.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

2.4 เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สัมภาษณ์ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ

3.2 สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน

3.3 ประสานงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมถ่ายภาพประกอบ

3.4 รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัยทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ “นำเสนอ” ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการการเกิดกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนตัวของกลุ่ม การศึกษาเรื่อง กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในสมัยก่อนก่อตั้งเป็นกลุ่ม กลุ่มไม้ผลของตำบลอินทรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของตำบลอินทรี เมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตสละให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561 ทุกคนส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกก็มักจะเป็นชาวบ้านคนในสมาชิกส่วนใหญ่ถ้าได้ผลผลิตมาก็มักจะนำผลผลิตมารวมกันที่ศูนย์การเรียนรู้เพื่อที่จะนำสละมาคัดแยก และมีการประมูลราคากันภายในกลุ่มจึงทำให้เราได้จัดตั้งกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ขึ้นมา เพื่อเป็นผลดีกับชาวบ้าน ในชุมชนและผู้บริโภคที่ได้มาซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ การศึกษาเรื่อง กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกันค้นหาข้อมูลและวางแผนร่วมกันกลุ่มเครือข่ายเพื่อต้องการให้ผลผลิต ออกมามีคุณภาพและตรงตามความต้องการของท้องตลาดที่ต้องการนำผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อส่งออกไปยังนอกและในประเทศ

1.3 ขั้นตอนการขยายตัว ในสมัยก่อนได้ก่อตั้งเป็นกลุ่มผลไม้ของอำเภอพรมคีรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของอำเภอพรมคีรีเมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตสละให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561

1.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้มีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือในกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้การทำผลผลิตสละเพื่อสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้สมาชิกมีรายได้เสริม และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2. สภาพปัญหาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 สภาพปัญหาการผลิต บางฤดูจะไม่มีผลผลิตตามที่ต้องการ สรุปได้ว่า สภาพปัญหาของกลุ่ม ด้านปัญหาการผลิต พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านผลผลิตมังคุด เช่น สละเน่าเสีย ผลสละช้ำ ผลสละติดเชือร่วง ก่อนฤดูเก็บเกี่ยว

2.2 สภาพปัญหาในการบรรจุภัณฑ์ ผลผลิตในแต่ละฤดูออกมาไม่ได้ตามที่เรต้องการจึงทำให้นำมาประมูลไม่ค่อยได้ราคา สรุปได้ว่า สภาพปัญหาบรรจุภัณฑ์ ผลผลิตบรรจุขึ้นไม่หนาแน่นพอต่อการส่งออกทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายทำให้ผลผลิตส่งออกไปจำหน่ายไม่ได้เพราะไม่ตรงตามมาตรฐานของผลผลิต

2.3 สภาพปัญหาด้านการตลาด กลุ่มรับซื้อขายน้อยในบางปีจึงทำให้เราขาดแคลนเงินทุน

3. การกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินทรี อำเภอรพทศิรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่ม พบว่า ในสมัยก่อนก่อตั้งเป็นกลุ่ม กลุ่มไม้ผลของตำบลอินทรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของตำบลอินทรี เมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตสละให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561 ทุกคนส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกก็มักจะเป็นชาวบ้านแถวนั้นคนในสมาชิกส่วนใหญ่ถ้าได้ผลผลิตมาก็มักจะนำผลผลิตมารวมกันที่ศูนย์การเรียนรู้เพื่อที่จะนำสละมาคัดแยก และมีการประมูลราคากันภายในกลุ่มจึงทำให้เราได้จัดตั้งกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ขึ้นนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นผลดีกับชาวบ้าน ในชุมชนและผู้บริโภคที่ได้มาซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ

3.2 ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ พบว่าร่วมกันค้นหาข้อมูลและวางแผนร่วมกันกลุ่มเครือข่ายเพื่อต้องการให้ผลผลิต ออกมามีคุณภาพและตรงตามความต้องการของท้องตลาดที่ต้องการนำผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อส่งออกไปยังนอกและในประเทศ

3.3 ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ในสมัยก่อนได้ก่อตั้งเป็นกลุ่มผลไม้ของอำเภอรพทศิรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของอำเภอรพทศิรีเมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตมังคุดให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561

3.4 ด้านขั้นตอนความสามัคคี คนในเครือข่ายร่วมกันพัฒนาและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและรับฟังปัญหาที่ได้รับผลกระทบ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

อภิปรายผล

จากการผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ พัฒนาการการเกิดกลุ่ม 1.1) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่ม พบว่า ในสมัยก่อนก่อตั้งเป็นกลุ่ม กลุ่มไม้ผลของตำบลอินทรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของตำบลอินทรี เมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตสละให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561 ทุกคนส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกก็มักจะเป็นชาวบ้านแถวนั้นคนในสมาชิกส่วนใหญ่ถ้าได้ผลผลิตมาก็มักจะนำผลผลิตมารวมกันที่ศูนย์การเรียนรู้เพื่อที่จะนำสละมาคัดแยก และมีการประมูลราคากันภายในกลุ่มจึงทำให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ขึ้นนี้ขึ้นมา เกิดเป็นผลดีกับชาวบ้าน ในชุมชนและผู้บริโภคที่ได้มาซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ (กลุ่มคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) 1.2) ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ พบว่าร่วมกันค้นหาข้อมูลและวางแผนร่วมกันกลุ่มเครือข่ายเพื่อต้องการให้ผลผลิต ออกมามีคุณภาพและตรงตามความต้องการของท้องตลาดที่ต้องการนำผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อส่งออกไปยังนอกและในประเทศ 1.3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ในสมัยก่อนได้ก่อตั้งเป็นกลุ่มผลไม้ของ อำเภอรพทศิรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของอำเภอรพทศิรี เมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตมังคุดให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561 1.4) ด้านขั้นตอนความสามัคคี คนในเครือข่ายร่วมกันพัฒนาและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและรับฟังปัญหาที่ได้รับผลกระทบ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549) สอดคล้องกับวรรณา กองสังข์

พบว่า การปฏิบัติงานทางด้านการส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชน ปฏิบัติมากที่สุด คือ การประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนต่าง ๆ ร้อยละ 93.9 และปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการระดมทุนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาพจิตในชุมชน ร้อยละ 21.1 เหตุผลของการ ไม่ปฏิบัติมากที่สุดคือ มีแกนนำหรือผู้นำชุมชนเป็นผู้ดำเนินการอยู่แล้ว ร้อยละ 37.9 ด้านการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตชุมชน ปฏิบัติมากที่สุด คือ การค้นหาและเก็บข้อมูลด้าน สุขภาพจิตในชุมชน ร้อยละ 93.9 และการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ การให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตรายกลุ่มหรือรายบุคคลกับผู้ที่อยู่ใน กลุ่มเสี่ยง ร้อยละ 51.5 เหตุผลตอบมากที่สุดคือ คิดว่าไม่มีผู้ป่วย และไม่มีข้อมูลของผู้ป่วย ร้อยละ 22.7 (วรรณ กอสงฆ์, 2565)

2. สภาพปัญหาของกลุ่ม 2.1) ผลผลิตในแต่ละฤดูออกมาไม่ได้ตามที่เรากำลังต้องการจึงทำให้นำมาประมวลไม่ค่อยได้ราคา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติพร สกอนันต์ พบว่า เครื่องแกงแต่ละชนิดจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบจำนวนมาก โดยกลุ่มได้ซื้อวัตถุดิบบางส่วนจากภายนอกชุมชนซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีความเสี่ยงจากการใช้สารเคมี โดยเฉพาะพริก ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลัก (จุติพร สกอนันต์, 2564) 2.2) กลุ่มรับซื้อขายน้อยในบางปีจึงทำให้ขาดแคลนเงินทุน สอดคล้องกับอำไพ กุลบุตรดี ศึกษางานวิจัยเรื่อง การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการน้ำเสียตามหลักพุทธธรรม: กรณีศึกษาบริษัทผลิตเครื่องสำอางในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร ผลการวิจัยพบว่า บริษัทผลิตเครื่องสำอางปล่อยน้ำเสียออกสู่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ค่าที่วัดได้มีทั้งอยู่ในเกณฑ์และคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาจากวัตถุดิบสารเคมี และกระบวนการผลิตเครื่องสำอาง อันมีการย่อยสลายได้ยากต้องผ่านการบำบัดก่อนจึงปล่อยออกสู่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร การนำหลักพุทธธรรมมาสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านน้ำเสีย ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ใช้ทางสายกลาง อิทัปปัจจยตา และอริยสัจ 4 ที่นำไปสู่การจัดการน้ำเสียให้เกิดสมดุลธรรมชาติอย่างยั่งยืน ทางเลือกในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยไม่ละทิ้งสิ่งแวดล้อม แนวทางในการบริหารจัดการของบริษัทผลิตเครื่องสำอางและนิคมอุตสาหกรรม นวนคร แนวทางปฏิบัติต้องบำบัดน้ำเสียเบื้องต้นก่อนปล่อยออกสู่ส่วนกลาง ในกรณีน้ำเสียมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มาตรการคิดค่าบริการกำจัดน้ำเสียเพิ่มเป็นประมาณ 2 - 6 เท่าของอัตราค่าบริการปกติ จึงอนุญาตให้ระบายลงท่อรวมส่วนกลาง ระบบบำบัดเป็นแบบผสมผสานระหว่างระบบแอควีเวทเต็ดสลัด และแบบคลองเวียนวน บริษัทฯ สามารถนำหลักพุทธธรรมใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดมาตรการดำเนินการระหว่างระบบกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล (อำไพ กุลบุตรดี, 2564)

3. กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนของกลุ่ม 3.1) การก่อตั้งของเครือข่าย พบว่า ในสมัยก่อนก่อตั้งเป็นกลุ่มกลุ่มไม้ผลของตำบลพรหมคีรี ต่อมาก็ได้ขยายมาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ของอำเภอพรหมคีรีเมื่อปี 2560 ต่อมาก็ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนได้ผลผลิตส่งให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อปี 2561 ทุกคนส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกก็มักจะเป็นชาวบ้านแถวนั้นคนในสมาชิกส่วนใหญ่ถ้าได้ผลผลิตมาก็มักจะนำผลผลิตมารวมกันที่ศูนย์การเรียนรู้เพื่อที่จะนำผลผลิตมาคัดแยก และมีการประมูลราคากันภายในกลุ่มจึงทำให้เราได้จัดตั้งกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ขึ้นมาเพื่อเป็นผลดีกับชาวบ้านในชุมชนและผู้บริโภคที่ได้มาซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ (กรรณิการ์ ไชยสิน, 2559) 3.2) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย พบว่า มีการขยายสินค้าไปยังแหล่งสถานที่อื่น ๆ เพื่อให้มีคนเข้ามาสั่งซื้อและนำไปขายในสถานที่ต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอ 3.3) การบริหารจัดการเครือข่าย พบว่า ให้ความสำคัญกับชาวบ้านที่มาสมัครและมีการวางแผนกับคนในกลุ่มและสร้างความเป็นระเบียบกับคนในกลุ่ม 3.4) การขยายผลของเครือข่าย พบว่า มีการดำเนินในรูปแบบการผลิตมังคุดและส่งออกผลผลิตเพื่อขายต่อให้คนที่ต้องการสั่งซื้อผลผลิตผลิตจากผู้ประกอบการภายในกลุ่มที่ผลิตเพื่อส่งออกและทำอย่างจริงจัง และทำเป็นรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชนเพื่อให้มีรายได้เข้ามาในครอบครัว ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือการมีผู้นำที่ดี การนำต้นทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ การทำงานแบบภาคเครือข่าย โดยต้องอาศัยองค์กรหลักในชุมชนเป็นสำคัญ และบุคลากรทางสาธารณสุขยังเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่าย (นงเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ, 2012)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสละมีการเสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็ว เปลือกมีอาการแห้งอย่างรวดเร็วภายใน 3 - 5 วันเมื่อเก็บรักษา ไว้ที่อุณหภูมิห้อง เนื่องจากเปลือกของสละมีการเรียงตัวกันเหมือนเกล็ดงู ทำให้สละมีอีกชื่อหนึ่งว่า snake fruit ซึ่งลักษณะการเรียงตัวเช่นนี้ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเปลือกเป็นจำนวนมากประกอบกับเปลือกมีการเกาะ เรียงตัวของเส้นใยภายใน เปลือกอย่างหลวม ๆ ทำให้ผลสละมีการคายน้ำ ออกจากผลได้ง่าย และเร็วกว่าไม้ผล ชนิดอื่น อีกทั้งเปลือกของสละมีหนามแหลมไม่สะดวกในการบริโภค 2) ผลผลิตสละบางส่วนอย่างไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ผลสละตกเกรด มีเหลือทิ้งและเน่าเสียใน ปริมาณหนึ่งและกลุ่มชาวบ้าน อำเภอพรมคีรีหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ผลผลิตสละสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้หลากหลายชนิด 3) มีการพัฒนาและหาวิธีเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพา ตนเองได้และมีความยั่งยืนตลอดไป และจะมีการผนวกการเกษตรและการท่องเที่ยวไว้ด้วยกัน เพื่อการเผยแพร่ ความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตร และการพักผ่อนหย่อนใจ ข้อเสนอแนะต่อกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 1.1) กลุ่มควรมีการประชาสัมพันธ์และโปรโมทผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตามสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดตลาดให้กว้างขึ้น 2) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 2.1) อยากให้มีการส่งเสริมในด้านการให้ความรู้แก่คนในชุมชน และในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อให้มีรายได้เสริมและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 3) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน 3.1) องค์การบริหารส่วนตำบลลานสกาควรให้มีการจัดประชาสัมพันธ์ให้คนทั้งภายในชุมชน และภายนอกชุมชนได้รู้จักผลผลิตสละมากยิ่งขึ้น 4) ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป 4.1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานและการวางแผนการสร้างผลผลิต การวางแผนของการจัดหาตลาดเพื่อส่งออกของผลสละ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สละบ้านโปน ตำบลอินคีรี อำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กรณีการ โหยสิน. (2559). การส่งเสริมการตลาด หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กลุ่มคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- จตุพร ฮกอิน. (2564). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแกงแบบมีส่วนร่วมบนฐานทรัพยากรชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทำเครื่องแกงบ้านหัวเกาะช้าง ตำบลปากแตระ อำเภอรอนด จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์, 4(3), 96-110.
- นงเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ. (2012). การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพยาบาลสาร, 39(พิเศษ), 97-106.
- ประทีป วีรพัฒน์นรินทร์. (2540). เศรษฐกิจชุมชน : ทางรอดที่ยั่งยืนของชาติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย และให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณ กอสงฆ์. (2565). ประเมินการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตชุมชน ของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิชาการป้องกันควบคุมโรค สคร.2 พิษณุโลก, 1(1), 47-57.
- เสรี พงศ์พิศ และคณะ. (2544). วิสาหกิจชุมชน: แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างพระราชบัญญัติ. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

อำไพ กุลบุตรดี. (2564). การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการน้ำเสียตามหลักพุทธธรรม: กรณีศึกษาบริษัท
ผลิตเครื่องสำอางในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 17(1), 44-57.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมพัฒนา

วารสารสังคมพัฒนา เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอ องค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการ และการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึง สหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภท บทความวิจัย และ บทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนาจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็น ความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร สังคมพัฒนา

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับองค์ความรู้สาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษารวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วน และเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 - 350 คำ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3 - 5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) **สรุป (Conclusion) และข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) **กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement)** (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีขอบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)
- 9) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)**
- 2) **บทนำ (Introduction)**
- 3) **เนื้อเรื่อง (Content)** แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) **สรุป (Conclusion)**
- 5) **เอกสารอ้างอิง (Reference)**

4. รูปแบบการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าใน การตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียน และปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง เช่น ธรรมนูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจาก สำนึก ของคนในตำบลที่มาอยู่ร่วมกันและสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเอง ตามวิถีชีวิตแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการตนเองของตำบล การทำธรรมนูญ จึงมีองค์ประกอบส่วนระดับและกระบวนการหลายขั้นตอน มีเรียกว่า ธรรมนูญ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือระเบียบชุมชน เป็นต้น มีหัวใจสำคัญของธรรมนูญนั้นอยู่ที่การจัดรูปแบบของอำนาจใหม่ให้เกิดปฏิบัติการเกิด การยอมรับร่วมกันในเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และมาตรการการควบคุมต่าง ๆ (สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน, 2559) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชากรไทยมีความสุขกาย และมีความพอใจกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันโดยทั่วไปมีความเสื่อมในด้านศีลธรรมและคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ประชากรมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยม (พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตฺโต), 2556)

ในกรณีที่ต้องการอ้างคำกล่าว หรือต้องการยกผลการวิจัยของนักวิจัยมายืนยัน มีรูปแบบการอ้างอิงดังนี้ คือ หลังชื่อผู้เขียน ครั้งแรก ยังไม่ต้องใส่ปี พ.ศ. แต่ให้ใส่หลังจากเนื้อความจบแล้วแทน ตัวอย่างเช่น

ดังผลการวิจัย ณัฐธิดา สกนโส พบว่า การเจริญเติบโตในนักเรียนอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 1,492,089 คน จาก 76 จังหวัด นักเรียนมีภาวะอ้วน จำนวน 187,000 คน เตี้ย จำนวน 254,620 คน และผอม จำนวน 99,112 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นักเรียนที่เตี้ยและผอม จะมีสติปัญญาด้อย เรียนรู้ช้า ภูมิคุ้มกันโรคต่ำ ติดเชื้อง่าย นักเรียนที่มีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น (ณัฐธิดา สกนโส, 2559)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกล่าวถึงชื่อครั้งแรกจะยังไม่ระบุ ปี พ.ศ. ตามหลังแต่จะมารระบุ (ชื่อ-นามสกุล, ปี พ.ศ.) หลังจากเนื้อความจบแล้ว

การกรอกข้อมูลอ้างอิงระบบนาม - ปีจะต้องดำเนินการกรอกในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2013 ขึ้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอนัตตลักษณะสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 โดยมีใจความสำคัญของพระสูตรว่า "ภิกษุทั้งหลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตาภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอนัตตาแล้วไซ้ รูป เวทนา สัญญา สังขารวิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจะเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น

ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นนัตตา ฉะนั้น จึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้
ในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของเราจงเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่าง
นั้น" (วิ.ม.(ไทย) 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่
พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียน
ทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้น
ประสิทธิ์กุล, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้ว
ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค
(,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตาม
ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูพรหมเชตคณารักษ์, 2564), หรือ (กระทรวงการ
อุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564), หรือ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

7) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาไทยให้ใช้ ก ข
ค ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ก), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ข), (พระครูวินัยธร
สุริยา สุริโย, 2564ค)

8) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้
ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด หรือให้ใช้นักวิชาการที่เป็นที่รู้จักของวงการวิชาการทั่วไปมาก
ที่สุด ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า “การอ้างอิงซ้อน” การอ้างอิงซ้อนสามารถอ้างอิงซ้อนได้ไม่เกิน 3 รายการ เช่น การศึกษา คือ
ความเจริญงอกงาม คนที่ได้รับการศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม
สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม (Dewey, J. 1965); (พุทธ
ทาสภิกขุ, 2549); (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2555) เป็นต้น

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่
พิมพ์ เช่น (Dewey, J., 1965)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&
คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Vogler, R. &
Huber, B., 2008)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วย
เครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keller, K. L. et al., 2008)

4) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ A
B C ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (Khongkhawai, S., 2021A), (Khongkhawai, S., 2021B), (Khongkhawai, S., 2021C),

5) กรณีการอ้างอิงซ้อน ให้ใช้หลักการเดียวกันกับภาษาไทย

4.2 การอ้างอิงเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (หัวข้อเอกสารอ้างอิง)

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าอ้างอิง).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มนิติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สนิประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ญ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ นคร ใน บทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92 - 115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรร กิติวิสิณ. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์./ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

วชิรवारณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id

Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from <https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391 (14 ตุลาคม 2548).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเถปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มนิติธรรม.
- พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.
- ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ในบทความจาก สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติวิธสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- วชิรवारณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391 (14 ตุลาคม 2548).
- Browder, D. M. et al. (2001). Reviewing resources on self-determination: A map for teachers. Remedial and Special Education, 22(4), 233-244.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers
- Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from <https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607- 610.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JSSD> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร สังคมพัฒนศาสตร์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2013 หรือมากกว่า ความยาวของบทความต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่าน หรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัยบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสารฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt).....ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์
นั้นๆ ได้ใจความ.....

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

- (16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล
-
-
2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล
-
-
3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)
-
-
4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
-
-

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล, กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt)นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

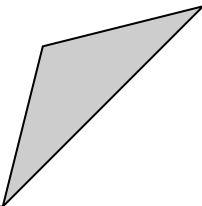
.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สั้นกระชับออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ.... พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt)... ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของ
ผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

Keywords: 3 - 5 words

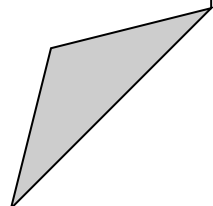

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

